

Leto XIX. Stev. 77
DIREKTOR BORBE
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

Ljudska
PRAVICA

ROBBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1934 MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT 'ROBBA' ZA SLOVENIJO

PRED SPREMEMBO V POLITICNEM ZIVLJENJU:

Grška skupščina sprejela volilni zakon

Pred glasovanjem so opozicijske stranke zapustile skupščinsko dvorano

Atene, 31. marca. (Tanjug). Sinoči so v grški skupščini po večdnevni razpravi izglasovali dokončno besedilo novega volilnega zakona, ki bo povzročil popolno spremembo v grškem političnem življenju.

okrepiti disciplino v lastnih vrstah, zlasti med poslanci, oziroma da hoče biti pripravljena za vsak primer.

Med razpravo ni prišlo do znatnejših sprememb v prvotnem vladnem osnutku, katerega nespremenljivost je zahteval predsednik Papagos sam na sestanku vladnih poslancev. Novi volilni zakon določa, da bodo zmanjšali število poslancev od 500 na 250, ustanovili 14 velikih volilnih okrožij z dosedanjim večinskim volilnim sistemom, pripadniki oboroženih sil bodo spet dobili volilno pravico.

prvič v sodobni grški zgodovini dali duhovščini volilno pravico.

Po vladnem mnenju bo z novim volilnim zakonom, ki ustvarja velike volilne enote (v eni bo povprečno 17 poslancev), ukinili neposredno odvisnost poslancev od volivcev, kar naj bi prispevalo k izboljšanju politične morale in onemogočilo korupcijo.

Novi zakon — so poudarili v razpravi vladni predstavniki — mora zmanjšati število grških političnih strank na dve močni organizaciji, ki bosta izmenoma na krmilu in tako zagotovili splošno stabilnost grškega političnega življenja.

Opozicijski poslanci so kritizirali prav to vladno ugotovitev, trdeč, da to pomeni konec temeljev parlamentarizma in da pripravljajo uničenje opozicijskih strank, se pravi, uvedbo enostranskega sistema. Ostro so napadli dajanje pravice pripadnikom vojske, da glasujejo v krajih, kjer službujejo, ker s tem po njihovem mnenju omogočajo neposredni vpliv na izid volitev.

Izmed vladne večine je edinole poslanec Zanetakis nasprotoval novemu volilnemu zakonu.

Sao Kun Hkio odpotoval

Beograd, 31. marca (Tanjug). Zunanji minister burmanske unije g. Sao Kun Hkio, ki se je tri dni mudil v naši državi, je danes odpotoval v London.

Na letališču sta se od njega poslovila podtajnik državnega tajništva za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler in namestnik načelnika protokola državnega tajništva Vladimir Marinovič.

Slovesna večerja v Atenah

Atene, 31. marca (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Grčiji Radoš Jovanovič je sinoči priredil slovesno večerjo v počastitev velikega dvornega maršala g. Lavidisa. Večerje se je udeležil tudi grški pravosodni minister Babakos.

Sprejem v Ankari

Ankara, 31. marca (Tanjug). Jugoslovanski ataše v Turčiji polkovnik Božo Jovanovič je sinoči priredil v prostorih jugoslovanskega veleposlanništva v Ankari sprejem v počastitev jugoslovanske vojaške delegacije.

Sprejema so se udeležili jugoslovanski veleposlanik v Turčiji Miša Pavičević, člani jugoslovanske in grške delegacije, predstavniki turškega obrambnega ministrstva in tuji vojaški atašeji v Ankari.

Letalo iz ZDA za Jugoslavijo

New York, 31. marca (Tanjug). Danes bo odletelo iz New Yorka v Beograd veliko štirimotorno letalo, ki ga je JAT kupil v ZDA. To je prvo izmed treh letal tipa »Convener«, ki ga je JAT kupil v ZDA.

Predsednik Tito je sprejel burmanskega zunanjega ministra

PREDAVANJE LEA MATESA V LONDONU

Sklad OZN za nerazvite države neznaten v primeri s stroški obrambe

Jugoslovanski veleposlanik v ZDA odpotoval iz Londona v New York

London, 31. marca. (Tanjug). Na poti v Washington se je jugoslovanski veleposlanik v ZDA Leo Mates ustavil v Londonu, kjer je kot gost parlamentarne skupine za svetovno vlado snoči predaval o skladu OZN za pomoč nerazvitim deželam. Govoril je v Spodnjem domu pred kakimi 40 poslanci.

Leo Mates je poudaril pomen sklada ne samo za gospodarske potrebe nerazvitih, temveč tudi razvitih držav, saj le-ta omogoča krepitev mednarodne trgovine, na čemer je zlasti zainteresirana Evropa. Jugoslovanski veleposlanik je poudaril, da nekatere razvite države teže za tem, da bi ustanovitev sklada spravile v odvisnost od uspehov pri mednarodni razorožitvi.

Leo Mates je zatem razložil, da so sredstva, ki so potrebna, da bi začel sklad delovati, neznamenita (250 milijonov dolarjev v primeri s stroški za obrambo. Dejal je, da bi dejanje tudi majhnega dela teh izdatkov za gospodarsko pomoč nerazvitim deželam izboljšalo gospodarsko in politično stabilnost na svetu, in sicer bolj kot uporaba istega zneska za oborožitev.

Gospodarski razvoj nerazvitih dežel, se pravi njihova krepitev i v gospodarskem in v političnem oziru, je poudaril Mates, je čim bolj neprecenljive važnosti za krepitev njihove neodvisnosti in potemtakem tudi za njihovo sposobnost, da se postavijo po robu morebitni agresiji in ekspanziji.

Jugoslovanski veleposlanik Leo Mates bo odpotoval drevi v letalom iz Londona v New York.

TRŽAŠKA KRONIKA

Angleži in Američani se vračajo

Baje bodo v kratkem premestili v Trst tudi oporišče ameriških čet iz Livorna

Trst, 31. marca (Tanjug). Vsi tržaški časniki že več dni zapored poročajo, da se družine pripadnikov angleških in ameriških čet, ki se mude v coni A STO, polagoma vračajo v Trst. Na uradnim mestih teh vesti niso potrdili, v dobro obveščenih krogih pa pravijo, da so točne in da so družine angleških in ameriških vojakov po 20. marcu spet začele priseljevati. Te družine so se po sklepu z dne 8. oktobra 1953 hitro izselile v Zahodno Nemčijo, Avstrijo in Italijo.

V Trstu v kratkem pričakujejo tudi kakih 1000 ameriških vojakov, tako da jih bo potem 5000, kakor določa mirovna pogodba z Italijo.

Baje bodo v kratkem premestili tudi oporišče ameriških čet iz Livorna.

Vračanje izseljenih družin vojakov in drugi pojavi v zvezi s tem so vzbudili med tržaškimi irendističnimi kolovodji veliko vznemirjenost. Boje so namreč, da zahodne države ne nameravajo izpolniti obljube glede izročitve cone A STO Italiji. To svojo boglazen prikrivajo za zdaj z napadi na priseljevanje, češ da se bo s tem »stanovanjska kriza zaostrela«, ker bodo družine ameriških in angleških vojakov prišle v svoja prvotna stanovanja. Baje bodo v Trstu v kratkem odprli tudi šolo za ameriške in angleške otroke.

nih šovinističnih izpadov in potrdil, da so glavni napor irendistov še zmeraj naperjeni proti Slovincem.

Rim pripravlja reorganizacijo v Trstu?

Trst, 31. marca. Rim namerava izvesti večjo reorganizacijo med svojimi funkcionarji pri anglo-ameriški vojaški upravi v Trstu. Dosedanji italijanski politični svetovalec pri vojaški upravi Diego de Castro je baje zato večeraj nenadoma odpotoval v Rim.

MEDNARODNI KONGRES HIDROKLIMATOLOGOV IN TALASOTERAPISTOV

Opatija, 31. marca

Za kongres hidroklimatologov in talasoterapistov, ki bo od 8. do 13. maja v Opatiji, je napovedanih 95 znanstvenih predavanj, od teh jih bodo 25 pripravili naši znanstveniki. Udeležbo na kongresu so prijaviili doslej znanstveniki iz ZDA, Švice, Avstrije, Francije, Italije, Zahodne Nemčije, Argentine in Portugalske. Prireditelji računajo, da bo vseh udeležencev 300.

Med kongresom bodo organizirali razstavo izdelkov farmacevtske in sanitarne industrije.

Eisenhower: »Enotna akcija«

Washington, 31. marca (AFP). Na svoji današnji redni tiskovni konferenci je predsednik ZDA Eisenhower, ko je komentiral Dullesovo izjavo o enotni akciji v jugovzhodni Aziji, izjavil, da je to enotna akcija vseh dežel, ki jim je mar usoda tega področja. Po njegovem mnenju bi takšna akcija povečala odpor proti »komunistični ekspanziji«. Dejal je tudi, da udeležba ameriških čet v takšni enotni akciji »ni v načelu zaželena«, odvisna pa bo od »stopnje nevarnosti, ki bi jo utegnil ustvariti položaj v ZDA«.

Churchillova obrazložitev

London, 31. marca (AFP) — Predsednik britanske vlade Churchill je popoldne v Spodnjem domu izjavil, da bo 5. aprila ob otvoritvi debate v Spodnjem domu v vodikovi bombi obrazložil stališče britanske vlade glede uporabe te bombe.

To izjavo je dal Churchill po davišnji vladni seji, na kateri so razpravljali o pritisku laburistične opozicije ob debati v Spodnjem domu.

DELO KOMISIJE ZA PRAVICE ŽENSK PRI OZN

Prizadevnost delegacije FLRJ

Mitra Mitrović izvoljena v odbor za resolucije

New York, 31. marca (Tanjug). Komisija za pravice žensk je obravnavala vprašanje spoštovanja načel, naj bi ženskam za enako delo dajali enako plačo. Glede tega je komisija sprejela resolucijo, v kateri od gospodarsko-socialnega sveta OZN zahteva, naj priporoči vladam, da ukrepejo vse za uresničenje tega načela.

Nekatere države, med njimi tudi Jugoslavija, so podpisale konvencijo Mednarodne organizacije dela o izenačenju plač žensk s plačami moških. Predstavniki nekaterih razvitejših držav so bili proti zagotovitvi teh pravic žensk, češ da v njihovih državah nimajo takšnih zakonitih določb, s katerimi bi te pravice zagotovili. To velja za Veliko Britanijo in Švedsko.

Predstavniki Jugoslavije v komisiji Mitra Mitrović je podprla resolucijo, ki ponovno priporoča vladam, naj ženskam zagotove to pravico. Nasprotovala je razlagi, da je plačilo ženskam za njihovo delo zasebna stvar delodajalcev in da se država ne bi smela vmešavati v to vprašanje. »Nasprotno, je izjavila Mitra Mitrović, država je dolžna zanimati se za delovne odnose žensk, vplivati na izboljšanje njihovega položaja in izdati zakonite ukrepe, da bi izenačili plače moških in žensk.« Pozvala je članice komisije, naj vplivajo v tem oziru na vlade.

V komisiji so precej razpravljali o pojavu, da imajo v mnogih državah ženske skrajšan delovni čas (ZDA, Velika Britanija, Švica, Švedska). Mednarodna organizacija dela proučuje ta problem in Komisija za pravice žensk je proučila nekatera poročila te organizacije. Mnenja o tem vprašanju so zelo različna. Zato je komisija sklenila, da bo to vprašanje še proučevala, preden bo sprejela kaka priporočila.

V razpravi o tem vprašanju sta se izkristalizirali v glavnem dve stališči. Eni sodijo, da je skrajšan delovni čas za ženske posledica slabih gospodarskih razmer, drugi pa menijo, da je skrajšani delovni čas za ženske stvar, ker žene in matere lahko delajo, hkrati pa skrbje za svojo družino in otroke.

Mitra Mitrović je podprla mnenja tistih, ki sodijo, da je to vprašanje zapleteno in da ga je treba obravnavati različno v raznih okoliščinah. Poudarila je, da skrajšan delovni čas poročni ženski koristi, da pa skriva nevarnost, da bi se ženska spremenila v rezervno delovno silo. Zavzela se je za socialno zavarovanje žensk s skrajšanim delovnim časom.

Jugoslovanska delegacija je zelo dejavna pri delu komisije. Mitra Mitrović so izvolili v odbor za resolucije, ki bo sestavil sklepe zasedanja.

Začela se bo široka razprava o vprašanjih zdravstvene zaščite

S skupne seje pododbora za ljudsko zdravstvo in socialno politiko Zveznega sveta ter pododbora za vprašanje dela in socialnega zavarovanja Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine

Včeraj dopoldne se je začela skupna seja pododbora za ljudsko zdravstvo in socialno politiko Zveznega sveta ter pododbora za vprašanje dela in socialnega zavarovanja Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine. Na seji so bila podana poročila komisije pododbora o načrtu dela. Komisije strokovnjakov o dosedanjem delu pri sestavljanju osnutka zakona o bolniškem zavarovanju, določili pa so tudi načrt nadaljnega dela pododbora.

V imenu komisije pododbora je poročal dr. Jovan Cekić. V poročilu so navedeni predlogi o nadaljnjem delu v zvezi z razpravo o problemih zdravstvene zaščitve. Ker je osnutek zakona o bolniškem zavarovanju že gotov, se je treba nujno lotiti širše razprave v javnosti. Poročilo predlaga ustanovitev mešane skupine, sestavljene iz poslancev obeh svetov, ki bi obiskala določene kraje v naših republikah. Razen osnutka zakona o bolniškem zavarovanju in tez o bolniškem zavarovanju, ki bodo osnova ankete in razprave v javnosti, je komisija opozorila tudi na nekatera vprašanja, katerim je treba posvetiti pozornost pri obravnavanju na terenu.

VPRAŠANJA ZA ANKETO IN RAZPRAVO

Tovariš Cekić je opozoril na nekatera vprašanja za anketo in javno razpravo s področja zdravstvene zaščite, o problemih preventivne zaščite (sistematični pregledi, poklicne bolezni, ustanavljanje ambulanz po podjetjih, cepljenje itd.). Vsekakor je treba proučiti tudi problem proste izbire zdravnikov, pri čemer bi zavarovanci krili stroške do 30%. V poročilu komisije je posvečena posebna pozornost problemu pravice do zdravstvene zaščite. Predlagajo, naj bi pravico do celotne zdravstvene zaščite imeli zavarovanci s polnim delovnim časom. Zavarovanci s polovičnim delovnim časom bi uživali zaščito gle-

de vseh vrst zdravljenja, razen v zdraviliščih, in pravico do ortopedskih pomagala. Osebe, zaposlene za manj kot polovico delovnega časa, ne bi imele pravice do zdravstvene zaščite, razen delovnih in vojni invalidov. Otroci zavarovancev imajo pravico do zdravstvene zaščite do zaključnega šestnajstega, če se šolajo, pa do 25. leta. Zdaj je vprašanje, kako zagotoviti zdravstveno zaščito dijakov in študentov, kakor tudi učencev v gospodarstvu in dijakov srednjih strokovnih šol. Sproženo je bilo vprašanje, ali ne bi bolniki-zavarovanci delali in si s tem še bolj poslabšali svoje zdravje, če bi jim znižali hrano izpod polnega povprečnega zaslužka. Posebno pozornost so posvetili vprašanjem prostovoljnega zavarovanja, o čemer je treba razpravljati. Prav tako bi bilo treba po mnenju tovarišev iz pododbora posvetiti posebno pozornost problemu finansiranja, odnosom med zdravstvenimi ustanovami in ustanovami socialnega zavarovanja. Razen tega so v poročilu predlagali, naj bi razpravljali tudi o tem, da bi dovolili

(Nadaljevanje na 2. strani)

Večja skrb za otroke padlih borcev in za ureditev grobov iz NOB

Sklepi III. plenuma Centralnega odbora Zveze borcev Jugoslavije

Centralni odbor ZBJ je na III. plenarni seji proučil probleme zaštite otrok padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, urejanja in vzdrževanja grobov padlih borcev in nekatera organizacijska vprašanja. Komisija plenuma je sprejela predvčerajšnjim naslednje sklepe:

SOLANJE IN IMOVINSKI ODNOSI OTROK

Centralni odbor ZB je ugotovil, da imamo pri nas še nad 100.000 otrok padlih borcev in žrtev fašističnega terorja brez enega ali obeh roditeljev v starosti pod 18. leti. Mnogi teh otrok nimajo niti osnovne šole, tako da

se ne morejo izučiti obrti. Le malo jih obiskuje srednje in višje šole. Precej staršev, ki so jim zapuščali ti otroci, ne izpolnjuje svojih dolžnosti, nekaterim otrokom pa skrbnikov sploh še niso določili. Zato plenum nalaga organizacijam ZB v tej zvezi več osnovnih nalog, da bo za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega te-

rorja vsestransko poskrbljeno. Zlasti naj posvete vso pozornost njihovu solanju. Pozanimajo naj se tudi za sedanje stanje v domovih in šolskih internatih. Organizacije ZB so dolžne poskrbeti tudi za zaposlitev teh otrok, zlasti deklet.

IZBIRA SKRBNIKOV

Naloga organizacij ZB je tudi izbira skrbnikov. Organizacije bi morale skupaj z organi skrbništva znova pregledati vse primere otrok pod skrbništvom in izbrati za skrbnike takšne ljudi, ki po zakonitih predpisi svojim nalogam najbolje ustrezajo. Zlasti je treba proučiti imovinske odnose otrok pod skrbništvom. V okrajih je treba čimprej ustanoviti posebne komisije, ki naj ugotovijo imovino teh otrok. Treba je tudi urediti njihove pravice do invalidne, družinske pokojnine in otroških doklad. To velja zlasti za otroke v domovih. Za to bo potrebna dobra evidenca.

VZDRŽEVANJE GROBOV PADLIH BORCEV

Organizacije naj takoj uredijo grobove tam, kjer so, da ne bodo razpadali. Poskrbeti je treba tudi za zbiranje in urejanje potrebnih podatkov o padlih borcih. Kjerkoli so za to gnotni pogoji, naj organizacije organizirajo prenos in zbiranje posmrtnih ostankov padlih borcev do končne ureditve pokopališč na svojem področju. Pri tem naj tesno sodelujejo z ljudskimi odbori. Predsedstvo centralnega odbora ZB bo poslalo organizacijam napotke o ureditvi in vzdrževanju grobov padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, pristojnim organom pa predložilo predpise o zaščiti teh grobov.

CLANSTVO, CLANARINA IN NOVE KOMISIJE

V mnogih osnovnih in okrajnih organizacijah je evidenca o članih pomanjkljiva. Se slabše je stanje glede plačevanja članarine. Te pomanjkljivosti naj organizacije čimprej odstranijo. Znova naj se tudi lotijo izdajanja značk in članskih izkaznic, kar so zadnje čase povsem zanemarile. Redno naj tudi pobirajo članarino, saj je to stvar discipline.

Centralni odbor meni, da lahko organizacije ZB do kongresa te pomanjkljivosti odstranijo. Da bo zagotovljeno enakomerno izpolnjevanje vseh nalog, priporočila glavni odbor okrajnim in mestnim ter glavnim odborom, naj ustanove naslednje komisije: komisijo za skrb za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega terorja ter članov organizacije, komisijo za ureditev grobov in zaznamovanje zgodovinskih krajev in NOV ter komisijo za predvojaško vzgojo. Razen teh komisij bo pri Centralnem odboru ustanovljena tudi komisija za stike z organizacijami bivših borcev po svetu. Glavni odbor ter okrajni in mestni odbori ZB lahko ustanove še druge komisije, če je to potrebno.

Za dobro izvedbo reorganizacije v trgovini bo treba še marsikaj storiti

Z občnega zbora sindikata trgov. delavcev Ljubljane

Ljubljana, 31. marca

Na letnem občnem zboru Mestnega odbora sindikata delavcev trgovskih podjetij Ljubljane so precej obširno razpravljali o delavskem upravljanju trgovskih podjetij, ki je sicer napredovalo, vendar v marsikaterem kolektivu še slabo razumejo načela samoupravljanja. Zlasti so še nejasnosti glede razmejitve pravic in dolžnosti med organi upravljanja in strokovnim vodstvom, kakor n. pr. pri Umetnini, Radiocentru in Tekstilu. V nekaterih podjetjih še vedno preveč odločajo razni strokovni sveti oziroma kolegiji. To se pojavlja predvsem pri uvoznih in izvoznih podjetjih, kakor n. pr. v podjetju Slovenija-Impeks, kjer upravni odbor sploh ne opravlja svoje naloge.

V zvezi z bližnjo reorganizacijo trgovine pripada sindikalnim organizacijam odgovorna naloga. O tem je obširno razpravljal predsednik Centralnega odbora tega sindikata Slobodan Čirič, ki je analiziral nasprotujoča si stališča tistih, ki so proti decentralizaciji, in tistih, ki hočejo vsako poslovno celico osamosvojiti. Po sklepu zbora naj sindikalne podružnice skrbijo, da se bo izvršila razmejitve kadra na nova podjetja in obrate tako, da ne bodo posamezna podjetja favorizirana z dodelitvijo boljšega kadra na škodo ostalih.

V zvezi s skrajšanjem obratovnega časa v trgovinah na sedem ur, tako, da bo osma ura na razpolago za interno delo, je Mestni odbor skupaj s Trgovinsko zbornico sestavil predlog, po katerem bodo trgovine, razen specialnih, v soboto popoldne zaprte. Obratovale pa naj bi poletni od pol sedmih do dvanajstih in od 17 do 19 (razen sobote), pozimi pa od pol osmih do 12 in od 15 do 18. Ker še niso določeni odstotki prometa, po katerih, naj se od 1. aprila določa obračunski plačni sklad v trgovini, je zbor naložil odboru, da stopi v stik z Mestnim ljudskim odborom, da se i odstotki čimprej določijo, upoštevajoč strukturo kadrov po kvalifikaciji in različne potrebe podjetij.

Delavsko samoupravljanje v komunalnih ustanovah ali ne

Z občnega zbora Mestnega odbora sindikata komunalcev

Ljubljana, 31. marca

Danes popoldne je bil redni občni zbor Krajevnega odbora sindikata delavcev in nameštencev komunalnih podjetij in ustanov Ljubljane. Iz poročila odbora je bilo razvidno lankoletno delo odbora, ki je stremelo k uvrstitvi sindikalnih organizacij, ideološko političnemu dvigu članstva in poglobljanju demokratičnosti. Težnja poročila je bilo okrog vprašanja delavskega upravljanja v komunalnih ustanovah. Delavsko upravljanje je bilo po letu 1951 uvedeno v vseh komunalnih ustanovah Slovenije. Nova uredba o finančno samostojnih zavodih, kar naj bi bile tudi komunalne ustanove, pa ukinja delavsko samoupravljanje in ga nadomešča z družbenim upravljanjem. Pri tem bi bila samo ena tretjina članov upravnega odbora iz vrst delavcev komunalne ustanove. Krajevni odbor komunalcev je zato mnenja, da naj bi delavsko upravljanje še naprej veljalo za komunalne ustanove, čeprav naj bi se te spremenile v samostojne zavode, ali pa da bi vsaj delavci iz vrst ustanove imeli večino v upravnem odboru. V zvezi s tem je tudi pereče vprašanje nagrajevanja, ker bi bili delavci, če bi bili plačani kot v dr-

žavni upravi, znatno prikrajšani. Poročilo odbora je govorilo tudi o zaščiti dela, obratnih nezdah, o težkih delovnih pogojih pri komunalnem delu, o čemer predvsem so razpravljali tudi v diskusiji.

Na dnevnem redu so bile tudi volitve novega odbora.

GRAFIČNI INDUSTRIJI bo treba pomagati

Z občnega zbora Združenja grafičnih podjetij LRS

Ljubljana, 31. marca

Danes je bil v Ljubljani redni letni občni zbor Združenja grafičnih podjetij Slovenije ob navzočnosti 53 delegatov - grafičnih delavcev iz 13 včlanjenih podjetij. Poročilo je podal sekretar Združenja tov. Stane Cimperman, ki je omenil, da se je upravni odbor v pretekli dobi največ ukvarjal z vprašanjem olitve tiskarn, z gospodarskimi predpisi s posebnim ozirom na grafično stroko, z vprašanjem kadrov, učnim progra-

mom in izdajanjem strokovne literature, z izvedbo izpitov in podobno. V zvezi z obnovo tiskarn je bilo omenjeno vsestransko prizadevanje za izboljšanje sedanjega stanja prav tako pa tudi vprašanje amortizacije s posebnim ozirom na možnost 10% uporabe amortizacijskega zneska za nakup v inozemstvu, kar je absolutno premalo, saj morajo tiskarne nabaviti skoro vsa tehnična sredstva v tujini.

Proizvodnja je bila v lanskem letu za 22% večja. Poročilo navaja, da je bilo v 1952 letu uporabljeno za časopise 1480 ton papirja, v 1953. letu pa 1522 ton. Nekoliko večja potrošnja papirja gre tudi za knjige, in sicer se je lani uporabilo 665 ton, v 1952. letu pa 650 ton papirja. Tudi za revije je narasla potrošnja papirja od 227 ton v 1952. letu na 317 ton v 1953. letu. Skupaj je bilo lani uporabljeno 4688 ton, v 1952. letu pa 3785 ton papirja. Zaposlenih je bilo v tiskarnah lani 9,5% več oseb kakor v 1952. letu. Ključ težkemu stanju se je proizvodnja dvignila, vendar ne dosega prvih poveljnih let, storilnost pa je večja predvsem zaradi številnih nadur, vendar tiskarne še niso sposobne prevesti vseh naročil.

Grafična podjetja Jugoslavije so se v zadnjem času vključila v sekcijo za grafično industrijo pri Zvezi industrijski zbornici, ki bo s svoji strani skrbela za reševanje problemov tiskarn in tudi industrije papirja, ki tudi spadajo v sklop Združenja.

Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik sekcije grafičnih podjetij pri Zvezi industrijski zbornici tov. Leinweber Mirko ter predstavniki Združenja iz Hrvaške. Po obširni razpravi je bil izvoljen nov upravni odbor Združenja. J.

Posvetovanje predstavnikov za ekonomsko pomoč OZN v Ljubljani

Ljubljana, 30. marca

V Ljubljani je bilo danes posvetovanje, ki ga je vodil strokovnjak Hethy Aksl v imenu Odbora za ekonomsko pomoč Organizacije združenih narodov. G. Hethy je govoril o načinu uporabe livarskega peska in organizaciji dela v livarnah. Na posvetovanje so prišli predstavniki največjih železarn iz Slovenije in drugih republik kakor tudi predstavniki oblasti, inštitutov in šol.

M. D.

K. M.

Odbor za proslavo 20-letnice »Ljudske pravice«

prosi, da bi poročila o pripravah za proslavo ter vprašanja, ki so z njo v zvezi, naslavljali na ODBOR ZA PROSLAVO 20-LETNICE »LJUDSKE PRAVICE«, LJUBLJANA, KOPI-TARJEVA ULICA 6-III.

Prav tako prosimo, da bi Odboru poslali svoje naslove vsi, ki so pri »Ljudski pravici« sodelovali pred vojno in med NOB kot dopisniki, tiskarji in razširjevalci.

Delavsko samoupravljanje na železnici ne sme ostati na pol poti

Zaradi slabih delovnih pogojev izredno visok odstotek obolelih — Ali ne bi bilo ceneje izboljšati delovne pogoje kot plačevati milijone za zdravljenje obolelih?

Ljubljana, 31. marca

Danes so se sestali v Domu železničarjev v Ljubljani delegati železničarskih sindikalnih podružnic na občni zbor Krajevnega odbora. O sindikalnem delu v preteklem letu je poročal Miha Pirnat, predsednik Krajevnega odbora sindikata železničarjev. Oporočil je na nekaj zelo pomembnih uspehov, ki so jih dosegli železničarji. Brezhibno so oskrbeli prevoz velikih množic na Okroglico, prav tako prevoze ob ve-

likih manevrih JLA in odlično so se izkazali tudi pri prevozu čet na zapadno mejo, ko se je bilo zaostrijo tržaško vprašanje. Kot pri strokovnem delu pa tudi niso zaostajali pri kulturno-prosvetnem delu pri Ljudski tehniki in na ostalih področjih. Po poročilu so delegati živo razpravljali o nujnosti uvedbe delavskega samoupravljanja tudi pri železniškem transportnem podjetju. Medtem ko železniška uslužnost na podjetja, kot podjetje za vzdrževanje proge, delavnice za popravilo železniških vozil, Elektro delavnica in kamnolom na Verdú že pripravljajo volitve delavskih svetov, pa kolektivni postaja, kurilnice in sekciji za zveze še čakajo, da bo Zvezni izvršni svet izdal pravilnik o volitvah delavskih svetov, ki bi ga po uredbi že moral izdati. Po uvedbi delavskega samoupravljanja in potem, ko bo uredba določila glavna načela plačilnega sistema, pa moč dokončno urediti tudi plače in pokojnine železničarjev, ki so sedaj še neurejene ter vzbujajo precej nezadovoljstva.

Priloge za vseslovensko proslavo »Štajerska v borbi«

Celje, 31. marca — Pod predsedstvom tovariša Viktorja Avblja je danes sestaj v Celju širši aktiv Glavnega pripravljalnega odbora za letošnjo vseslovensko spominsko proslavo na narodno-osvobodilno borbo, ki bo 5. septembra na Ostrožnem pri Celju. Iz besed predsednika odbora in zastopnikov vseh okrajev Štajerske, Koroske in Prekmurja povzemamo, da gre za izpolnitev enodušne želje teh slovenskih pokrajin glede spominske proslave borbenega praznika severne Slovenije vsaj v takšnem merilu, kot ga je lani priredila Primorska na Okroglici.

Na sestanku so bili sprejeti sklepi, po katerih naj se takoj prične temeljite priprave za čim večjestranski obseg in vsebino proslave, na kateri naj se sestanejo vsi nekdanji borci štajerskih in koroskih partizanskih enot, prav tako pa vsi ostali tisoči štajerskih in koroskih borcev, ki so se v narodnoosvobodilni vojni borili v ostalih delih naše ožje in širše domovine. Zastopniki štajerskih okrajev so izrazili prepričanje, da bo odziv slovenskega ljudstva na tej proslavi posebno velik že zaradi srečno izbranega kraja prireditve, ki ima odlične prometne zveze z vso Slovenijo, leži pa v neposrednem, godnatem predmestju celjskega mesta.

Posvetovanje Svetovne turistične organizacije v Opatiji

Zagreb, 30. marca (Tanjug) Sredi aprila bo v Opatiji posvetovanje Svetovne turistične organizacije OTA (Organisation Mondiale de Tourisme et del'automobilisme), v kateri so včlane malone vse nacionalne turistične in avtomobilistične organizacije na svetu. Posvetovanja se bo udeležilo 25 članov predsedstva te organizacije iz 9 evropskih in prekmorskih dežel s častnim predsednikom Avtokluba Francije grofom de Ronanom na čelu.

Posvetovanje organizacije OTA bo v naši državi na povabilo Avtomoto zveze Jugoslavije. Udeleženci posvetovanja si bodo med bivanjem v naši državi ogledali vso jadransko obalo ter najpomembnejše turistične kraje Hrvaške, Slovenije, Crne gore ter BiH.

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE

obvešča vse delegate in goste, da bo letna skupščina v soboto, 3. aprila ob 9. uri v Ljubljani v dvorani Slovenske filharmonije na Trgu revolucije.

Iz poročila in razprave smo lahko spoznali, da so pri raznih železničarskih kolektivih še zelo slabi pogoji dela in zaradi tega je tudi izredno visok odstotek obolelih celo 10%. V letu dni je bolovalo skupaj nekaj več kot 4000 ljudi, s skupno okrog 160.000 izgubljenimi delovnimi dnevi. To znaša 58 milijonov dinarjev stroškov, brez zdravil in oskrbine v bolnišnicah. Tudi za tehnično-higiensko zaščito in za preprečevanje vzrokov obolenj, ki se delavski sveti, ko bi dobili plonomočja, lahko bolj zavzeli.

Z OBČINSKIH KONFERENC ZVEZE KOMUNISTOV

Po delu spoznamo vrednost posameznih komunistov

Preteklo nedeljo sta bili na Primorskem dve pomembni občinski konferenci ZK. V Sempetru je konferenca ugotovila, da je reorganizacija in vključitev komunistov v terenske osnovne organizacije pripomogla k precejšnjim uspehom. Komunisti so sko-

raj povsod pravilno razumeli svoje naloge ter se močno zavzeli tudi za gospodarski razvoj občine. Šibkejšo so bile nekatere osnovne organizacije ZK v podjetjih. Tudi komunisti ponekod še ne razumejo povsem vloge in namena samoupravljanja in delav-

skih svetov. Osnovne organizacije, ki so sicer očistile svoje vrste od raznih nedelavnih komunistov in ljudi, ki niso imeli razčiščenih pojmov do religije, so zanemarile skrb za podmladek. Sprejeli so le prav malo novih članov v ZK, čeprav bi jih precej to zaslužilo.

Člani ZK so tudi prav malo storili, da bi pritegnili čim več mladine v razna društva, resno pa so se zavzeli za njih zaposlitev, kar ni lahka stvar. Sedaj nameravajo osnovati v občini nove obrtne delavnice, kjer bi lahko zaposlili nato nekaj mladine iz vsaj. Odločneje se bodo komunisti v bodoče zavzeli tudi za to, da bi v podjetjih pripomogli k višji proizvodnosti, saj je le od tega odvisna višja življenjska raven in blagostanje ljudstva.

SKRB ZA PRAVILNO VZGOJO MLADINE BO ENA GLAVNIH NALOG ZK V OBČINI NOVA GORICA

Na občinski konferenci ZK v Novi Gorici so člani razpravljali o lankoletnem delu in priznati je treba, da so se osnovne organizacije organizacijsko in politično utrdile in postale resničen nosilec političnega življenja v občini. Seveda je tu in tam še opaziti pomanjkljivosti in na konferenci so podrobno razpravljali, kako bi jih odpravili. Člani ZK zlasti premalo delajo v političnih organizacijah in raznih društvih. Dostikrat sloni delo le na nekaterih najbolj delavnih članih, medtem ko se ga drugi radi otresejo. Zaradi nepravilno razumevanja sklepov VI. kongresa ZK so posamezni člani zanemarili ideološko vzgojo, sem in tja pa je bilo opaziti tudi nedisciplino med njimi, ko posamezni niso izvrševali sklepov, ki jih je sprejela osnovna organizacija, češ da se z njimi niso strinjali.

Zelo samokritično so ocenili komunisti na konferenci dosežanje pomanjkljivo skrb za mladino. Zlasti mladina, ki še ni zaposlena, je večidel prepuščena

pravo, n. pr. o obveznem zavarovanju učencev industrijskih šol in ostalih strokovnih šol, ki polovico časa praktično delajo, o tem, ali je treba zavarovati študente, ki niso otroci zavarovancev in kdo naj bi plačal prispevek zanje, vprašanje zavarovanja ljudi, ki se ukvarjajo z domačo obrtjo, in zavarovanja ljudi, zaposlenih pri javnih delih; kako rešiti vprašanje zavarovanja sezonskih delavcev med mrtvo sezono, vprašanje zavarovanja ljudi, ki služijo kadrovskega rok v JLA, ali je treba dati porodicam pakete z opremo za dojenčka ali gotovino itd.

Na skupnem sestanku pod-

Doklade podjetjem pomorskega, rečnega in zračnega prometa

Z napotkom državnega tajnika za narodno gospodarstvo je določen način izplačevanja dokladov podjetjem pomorskega, rečnega in zračnega prometa. Podjetju »Jadranska linijska plovba« pripada letos 1277 din za vsako vožnjo za kritje zgbu na brzih in potniško-tovornih progah ter zgbu, ki nastanejo za podjetje zaradi voznih olajšav za koristnike letnega dopusta. Tudi »Jugoslovanskemu rečnemu brodarstvu« v Beogradu bodo povrnili zgbu, ki nastane z voznimi olajšavami, in sicer po 1,50 din za vsak prevožen potniški kilometer. Podjetje »Jugoslovanski aerotransport« bo dobilo po 252,15 din za vsak preleteni kilometer po odobrenem redu letenja.

Ali ste že naročili na družinsko revijo Prešernove družbe Obzorik?

PO CHURCHILLOVI IZJAVI

Laburisti zoper vodikovo bombo

Mnenje ugednega britanskega znanstvenika

London, 31. marca (Tanjug). Laburistična opozicija namerava v kar najostrejši obliki sprožiti vprašanje posledic eksplozije vodikove bombe. Okrog sto laburističnih poslancev je sinoči po Churchillovi izjavi podpisalo resolucijo in jo poslalo Spodnjemu domu. V resoluciji ponovno zahtevajo od vlade, naj izda ustrezne ukrepe proti nadaljnjim poskusom z vodikovo bombo.

Splošni napad na Dien Bien Fu

Ho Si Minhu niso mar žrtve

Hanoj, 31. marca (Reuters) — Sinoči se je začel nov splošni napad Ho Si Minhovih enot na francosko trdnjavo Dien Bien Fu. V tej veliki bitki sodeluje okrog 44.000 vietnamskih vojakov. Francosko poveljstvo je uporabilo vsa letala, ki jih je imelo na razpolago v Severnem Vietnamu.

Fatemijevo stanje kritično

Teheran, 31. marca (Reuters). Tu so objavili, da leži v vojaški bolnišnici hudo bolan bivši iranski zunanji minister Fatemi, ki je zdaj kritično.

so ga obtožili, da je skušal strmoljaviti šaha. Fatemija so nevarno ranili demonstracije, ko so ga aretirali v začetku marca. Fatemija zdravi deset zdravnikov, vendar se njegovo stanje slabša in je zdaj kritično.

Ho Si Minh in Ženeva

Peking, 31. marca. V sporočilu vietnamske poročevalske službe o seji vlade, ki je bila sredi marca pod predsedstvom Ho Si Minha, je rečeno, da vlada »soglasno pozdravlja sklep o sklicanju ženevske konference«.

V sporočilu je poudarjeno, da je na isti seji vrhovni komandant general Giap poročal o vojnem položaju v Indokini ter o zimskih in pomladnih operacijah svojih čet. Rekel je, da so bile »dosežene velike zmage«. Ho Si Minhove čete so osvobodile več deset tisoč kvadratnih kilometrov indokitajskega ozemlja, na katerem živi kakih 100.000 prebivalcev.

rajsno izjavo v želji, da bi ne preprečili normalnega razvoja anglo-ameriških razgovorov, ki še trajajo.

Laburistični »Daily Herald« priobčuje danes članek profesorja Alexandra Haddowa, direktorja instituta za boj proti raku, ki zahteva, naj bi se pod pokroviteljstvom OZN sestali vodilni znanstveniki vseh držav, in sicer ne samo izvedenci za atomsko energijo, temveč tudi kemiki, biologi in zdravniki.

Ta znanj britanski znanstvenik poudarja, da bi bila naloga mednarodne konference znanstvenikov, pojasniti svetu, kaj bi se pripetilo človeštvu, če bi nadaljevali z eksplozijami vodikovih bomb.

Prof. Haddow poudarja, da se poglavarji držav ne morejo niti sporazumeti o tem, da bi začeli razpravljati o teh vprašanjih in da ima zato zdaj znatno besedo, »ker se bliža čas, ko bi posledice takšne eksplozije utegnili občutiti na vsej zemeljski obliki.«

Sovjetski častnik ranil avstrijskega državljana

Dunaj, 31. marca (Tanjug). Avstrijska vlada je sklenila danes poslati sovjetskemu visokemu komisarju protestno noto, ker je bil ranjen avstrijski državljani Adolf Marcin iz Neuppella v Spodnji Avstriji. Predsinočnim je neki pijani sovjetski častnik streljal nanj in ga hudo ranil v glavo. Spor je nastal zato, ker je častnik zahteval, naj izprazni gostilno, v kateri se je zabaval. Ker Marcin kot vojni invalid ukaza ni dovolj hitro izpolnil, je častnik odšel za njim in nedaleč od gostilne streljal nanj.

Uradno poročilo pripominja, da se prebivalstvo čuti ogroženo spriču takšnega primera in da zahteva od vlade zaščito.

Odstop v Kambodži

Pnom Pen, 31. marca (AFP). Predsednik kambodžanske vlade Sanak je danes odstopil zaradi »pretrujenosti«. Ni še znano, ali je kralj Sihanuk odstop sprejel.

RAZBURLJIVI DOGODKI V KAIRU

Prezgodaj bi bilo izreči dokončno sodbo o dosedanjih dogajanjih v Kairu. Nimamo še na razpolago mnogih elementov in podatkov vseh činiteljev, ki so vplivali in vplivajo na potek dogodkov. Vendar lahko doženuemo (bolje rečeno domnevamo) nekatere vzroke, kakor tudi nekatere činitelje, ki so bolj ali manj prispevali, da je prišlo do tolikšnih zapletov in burnih sprememb v egiptovskem političnem življenju.

Dvajset meseci je minilo od tistih juljskih dni 1952, ko je skupina častnikov začela revolucijo, izjavljajoč, da »izraža skupno željo egiptovskega naroda, da je treba doseči evakuacijo Egipta in Sudana, odstraniti izdajalce in

Suez. Sudan je izpostavljen ognju angloegiptovskih nasprotij, arabska liga preživlja hudo krizo, ZDA in Britanija pa si vztrajno prizadevata, da bi uresničili načrt o vojaškem sistemu Srednjega vzhoda ter razbijata egiptovske koncepcije o tem, da mora arabski svet ostati izven blokov.

Da bi rešili ta notranja in zunanje politična vprašanja, je potrebno enotno stališče, sloga in sodelovanje. Toda dogodki v zadnjih tednih so pokazali, da revolucionarni svet ni dočela enotnosti. To morda tudi pojasnjuje, zakaj v mnogih vprašanjih niso odšli dalje od deklaracij. To pa tudi kaže na enega izmed vzrokov, ki so omogočili, da so oži-

zim in ukiniti revolucionarni svet. (Svoječas je revolucionarni svet razglasil tako imenovano prehodno razdobje štirih let, do julija 1956, mencič, da bo to zadostovalo za izvedbo revolucionarnih zamisli.)

Toda zadnji dnevi, v katerih sta napetost in spopad nasprotij dosegla vrhunec, so prinesli nove spremembe Nagibu v škodo. Val demonstracij, stavke in nezadovoljstvo in dejavnost delavcev, sindikatov in kmetrov — kar je za Egipt nov pojav — vse to je povzročilo, da so preklkali sklepe z dne 5. in 25. marca.

Vsi ti dogodki so tako jasno osvetlili dejstvo, da se v Egiptu bije srdit boj med staram in novim. V tem boju je bilo doslej dosti tavanja in napak, pa tudi ovir ni malo. Toda pokazalo se je, da ni moč doseči nobenega napredka, če delajo kompromise s tistim, kar je tudi že za Egipt preživala stvar.

Okoliščine so nanese, da se je Egipt pri reševanju teh notranjih problemov znašel hkrati tudi v vrtincu mednarodnega dogajanja na Srednjem vzhodu. Le-to je v uradnih oblikih seveda vplivalo na sedanje dogodke v Egiptu.

M. Bratič

General Nagib (srednji) s podpredsednikom vlade Naserjem in notranjim ministrom Mohaedinom

bivše politike, da bi sestavili dejansko demokratično ustavno vlado.

Ta akcija je v Egiptu sprožila val novih sil, ki so krenile proti starem. Strmoglavljenje monarhije, prvi ukrepi zoper fevdalizem, prepoved starih političnih strank — vse to so bili prvi koraki naprej. Spopasti se je bilo treba s širšo problemov in ovir. To pa ni majhna naloga. Zaostlost, beda in stoletno izkoriščanje prebivalstva so pustili v nilski dolini globoke sledove. In za zdaj je še vedno veliko vprašanje, koliko so člani revolucionarnega sveta kot nosilci oblasti odločeni kreniti naprej, kar se tiče reševanja notranjih socialnih in gospodarskih vprašanj.

Vrhu tega stalno ogrožajo Kairo mnogi zunanje-politični problemi. Britanci so še vedno v

vele težnje po vrnitvi na politično prizorišče vseh političnih strank in organizacij, izmed katerih večidel niso nič drugega kot ovira na poti egiptovskega razvoja in vedna nevarnost, da bi s razpihovanjem strankarskih bojov odvrnili pozornost od pravega vprašanja. Mar ni čudno, da tisti, ki so revolucijo izvedli, ne ustanove svoje politične stranke, ki bi omogočila zbiranje pristavev in organizirano delo? Mar ni tudi čudno, da revolucionarji šele po več kot letu dni začno izdajati svoj časnik? Toda zagovorniki starega so nadaljevali svoje zakulisno delo, o čemer pričča tudi njihov vpliv na nekatere sklepe revolucionarnega sveta oziroma njegovo omahljivost pri izdaji mnogih sklepov, pomembnih za notranje življenje.

Posebno poglavje je vloga generala Nagiba. Začetek revolucije ga je postavil v ospredje kot osebnost, okrog katere naj bi se zbrali Egipčani v boju za uresničenje zamisli revolucionarnega sveta. Dogodki so pokazali, da je general Nagib težil za čedalje večjimi pooblastili in se postavljajoč po robu razpisal in mnenju ostalih članov sveta. Kriza se je začela 25. februarja, ko je Nagib odstopil. Pod pritiskom dogodkov, zlasti spriču nezadovoljstva v Sudanu, je bil revolucionarni svet prisiljen popustiti.

Za Nagibovo ponovni prihod na krmilo je značilna zahteva (ali samo njegova?), da je treba čimprej uvesti parlamentarni režim.

Nagibov obisk

Kairo, 31. marca (AFP). Predsednik republike Nagib je obiskal sinoči voditelja prepovedane organizacije »Muslimanski bratje« El Hodebija in vrnil tako Hodebijev obisk. El Hodebi je ob tej priložnosti obvestil Nagiba, da se bo njegova organizacija še nadalje prizadevala v Egiptu vzpostaviti parlamentarni in ustavni režim.

Ali Maher odstopil

Kairo, 31. marca (AFP). Bivši ministrski predsednik Ali Maher, ki je bil zdaj predsednik Komisije za sestavo nove egiptovske ustave, je sinoči odstopil, in sicer spriču sklepa revolucionarnega sveta o odložitvi uvedbe parlamentarnega režima.

Sovjetska nota

Moskva (31. marca (AFP). — Sovjetski zunanji minister Molotov je danes sprejel veleposlanike treh zahodnih velesil. Ob tej priložnosti jim je izročil istovetne note v zvezi s sovjetskim varnostnim načrtom.

Turčija pred volitvami

Ankara, 31. marca (Tanjug). V Turčiji so deloma določili kandidate za poslance na splošnih parlamentarnih volitvah, ki bodo 2. maja 1954. Na listu demokratске stranke za Istanbul kandidirajo kot nosilci liste ustanovitelji stranke, sedanji predsednik republike Dželal Bajar, predsednik vlade Menderes in zunanji minister Köprülü. Na listi republikanske stranke za Istanbul je na čelu bivši ministrski predsednik Gunaltay.

ZASEDANJE KP ČSR KONČANO

Široky graja kmetijsko proizvodnjo in industrijsko proizvodnjo za izvoz

Praga, 31. marca. Zasedanje CK KP Čehoslovaške je bilo sinoči končano z objavo uradnega komunikacija o bližnji pomenitvi industrijskih izdelkov počenši s 1. aprilom.

Predsednik vlade Široky je podal pregled gospodarskega razvoja na Čehoslovaškem, pri čemer je opozoril na »obšutne pomanjkljivosti v različnih gospodarskih panogah«, zlasti v kmetijstvu, ki je »daleč zaostalo za industrijo«. Široky je sporočil, da so ministrstvu za kmetijstvo in planski komisiji zastavili nalogo, naj obdelata novi načrt za mehanizacijo in modernizacijo kmetijstva v prihodnjih letih. Prav tako je ostro grajal tudi industrijsko proizvodnjo za izvoz, izjavljajoč, da so čehoslovaške tovarne, kar se tiče kakovosti izdelkov, nazadovale in čisto »ne spoštujejo rokov za dobavo blaga«.

Široky je izjavil, da so odgovorni za takšen položaj voditelji zunanje trgovine ter jih hkrati pozval, »naj se ne ponajajo kot birokrati«.

Pojasnjena Ulbrichtova izjava

Berlin, 31. marca (AFP). Vzhodnonemški politični krogi sporočajo, da Ulbrichtova izjava o tujih vojaških misijah, akreditiranih pri zavezniškem kontrolnem svetu, ne zadeva vojaških misij treh zahodnih velesil pri povelpstvu sovjetskih zasedbenih sil v Vzhodni Nemčiji. Pravi, da te komisije pravzaprav niso akreditirane pri kontrolnem svetu, marveč pri vrhovnem poveljniku sovjetskih zasedbenih čet in potemtakem ne sodijo v pristojnost vzhodnonemških oblasti.

Treba se je prespati

»Prosimo, po uporabi tega gradiva sežite vse papirje, da ne bi počili da poučaji pisnega stroja in papirja od naših pobornikov...« Tako se zaključuje ta listek papirja, letak ali kaj, ki so ga tuj, uopisniki v Beogradu našli v svojih poštnih nabiralnikih 28. marca navezgodaj, torej pred začetkom plenuma CK ZKJ in ko so ga razglasili za »program ilegalne socialstične stranke Jugoslovije«, so ga temeljito in senzacionalno razbohnan. »socialistična stranka Jugoslovije« »Proutovska stranka kljubuje Titu!«, »Boj proti Titovemu režimu!« To so naslovi, ki so jih srečni najzasteljki ilegalnega pisma hitro telefonirali, brojavili in po radiju posiljali svojim udeležencem. Senzacionalna vest, da je bila v Beogradu 28. marca ustanovljena »ilegalna socialistična stranka, ki se bo borila proti diktaturi in proti »takr imenovani birokratski kasti«, se je pojavila v mnogih zahodnoevropskih in ameriških casnikih, celo na prvih straneh.

Kako radostno so uradniki v teh casnikih sprejeli! Kar čez noč in tako lahko so se uresničili davne sanje: naposed opozicijska, »naša« stranka ljudi v Jugoslaviji! How nice!

Čudno: celo ime ne moti teh uradnikov, da se ta stranka imenuje »socialistična«. Celo t, jim ne jemlje poguma, da »sama, pravi, »da nima nobene zveze z katerokoli prejšnjo ali sedanjo skupino kvizlingov«. Glavno je, da je tui!

da je vrgel pisemce v nabiralnik nekakega tuje novinarja.)

Kakšni diakocepel so v tem Beogradu! Vprašujejo na pr. tako: »Kako pride tisti veseli kurir po kritični in razburilni noči med 28. in 29. marcem, da pregleda vse poštna nabiralnike tujih dopisnikov v Beogradu?«

Kajti vsa sreča je res, da so bili nekateri izmed teh tujih kolegov toliko spodobni, da so tisti nevarni in važni letak sami, na lastno pobudo, prinesli v državno tajništvo za zunanje zadeve. Da niso tega storili, bi njihve v tej državi ne bili stitili, kako pomembna organizacija je bila ustanovljena v Beogradu 28. marca popoldne!

Potem pa: Po »United Pressu« je vladni (jugoslovanski) predstavnik izjavil, da je vsa ta zadeva »smešen nesmisel« — »toda«, nadaljuje Agencija, »zahodni opazovalci so pripravljni verjeti v resničnost tega obvestila!«

Lepo! Toda kaj naj storimo n. pr. s tistim tujim opazovalcem, — naj nam bo na podlagi doslej povedanega dovoljena ta domneva — ki je v svojem materinem jeziku formuliral letak ter s tistim nesrečnim »sežigal-

njem z ognjem«, s tisto nič kaj srečno »mednarodno internacionalo«, da to prevesti in potem še »verjame resničnost tega obvestila?«

Denimo, da vse to tudi ni tako. Da je celo neke izmed 18 ljudi iz »kšer administrativnih centrov«, kaj potem?

Kaj če bi v poštni nabiralnik »Timesa« vrgli letak, napisan »na plinski stroji«, ki obvešta udeležence, da so v Londonu pravkar odkrili »ilegalno, razdiralno, rasistično organizacijo delegatov iz šestnajstih centrov (upravnih, samoupravnih, kako neki?) Južne Afrike? Kaj ko bi v poštni nabiralnik »New York Timesa« spustili obvestilo, »da je bila strogo zaupno ustanovljena iz trinadvajsetih delegatov iz, denimo, devetih južnoameriških držela liga za ponovno izločitev konfederacije južnih držav iz ZDA?«

Kaj če bi to objavili na prvi strani časnikov? Z velikimi naslovi? Z veselnjem?

Ker ne hrepenimo menda in ne sanjamo o tem.

O čem neki sanjamo?

»Dnevne sanje« imenujejo v psihologiji sanje, vezane na dogodke dneva, sanje, ki pomenijo izpolnitve nevarnosti, želje človeka, ki jih sanja. Glejte, kakšne so bile »dnevne sanje«, odsanjane v noči med 28. in 29. marcem, tik pred plenumom CK ZKJ,

nekoга izmed tistih, ki bi radi doživeli drugačno sliko te naše države! Ali pa so mogoče šli se delj od sanj? Mogoče so hoteli prebuditi nekake »demokratične«, »socialistične« sile? Pri nas so demokratične, socialistične sile že zdalej budne.

Vse to na nekoliko spominja tudi na tisto Pjetrovo karikaturu iz leta 1932, objavljeno pod naslovom »Nova budilka«. Stanislav Krakov je takrat v svojem časniku sprožil inspirirano akcijo za ustanovitev fašistične železno garde z vrsto članov? Z naslovom »Jugoslavija, prebudi se! Tako je po Pjetrovi karikaturi prišel Krakov k nekemu kmetu v Sumadiji in mu rekel:

»Hej, ti človek božji, prebudi se! Kmet pa mu je odgovoril:

»Hm, saj sem buden, samo ti bi se moral prespati!«

Za nekoga naj bo to nekakšen moralni nauk.

Moralni nauki postajajo polagama nemoderni, včas pa so le dobri. Prespati se, je dober nasvet.

»Policijska«, naša tukajšnja, namreč tako nima potrebe, da bi zasledovala tiste z ognjem sežgane papirje, da bi sprej uporabljenega pisalnega stroja odkrila pobudnike. Pobudnike namreč poznamo.

Mar ne?

Z VSEH STRANI SVETA

Toda ni jet Ni ne stranke, ne tistih omenjenih 18 članov iz »osmih administrativnih centrov« (kakor je rečeno v tistem listku Niti dobrega prevajalca iz tujega v srbohrvatski jezik ni!)

Stavek iz besedila letaka, napisan v začetku tega stavka, je nekaj čuden, kar človek takoj opazi. Ni ne srbohrvatski, ne slovenski, ne makedonski. Pravi, da lahko to človek v angleščini lepo in spodobno reče. Please, destroy by fire, kar lahko v slovensčino prevedemo: prosimo vas, sežgite! Toda prevajalec, še preveč vdan svojim delodajalcem, da bi se le za las izneveril njihovemu besedilu, je dobesečno prevedel: »prosimo, sežite z ognjem!«. Kateri človek v naši državi pravi tako! S čim pa naj sežige, če ne z ognjem!

Srbohrvatskega jezika se je treba učiti; če vas ne zanima na pr. besedila »Gorskega venca« ali »Glembajevite«, če se ne zanimate za jezike te države, učite se ga vsaj zato, da merete kontrolirati prevod svojega prevajalca v srbohrvatsko. Če bi vam še kdaj šinila v glavo misel, da ustanovite »ilegalno«, in sicer prav »socialistično stranko«, pa čeprav bi morali njo zbrinili »ilegalni socialisti«, od katerih je tudi 12 članov ZK, vse to pa je ziz osmih administrativnih centrov »delate«. (Ta podatek je mimogrede rečeno zelo natanko izražunan, kar pomeni, da tudi tujci nas poznajo naše ureditve; če nikakor ni moč reči, »sežigte z ognjem!« »mednarodna socialistična internacionala«, kakšna pa je internacionala, če ni mednarodna! — lahko zelo lepo rečemo — in tu ne moremo ničesar zanikati, da imamo osem administrativnih centrov: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Skopje, Titograd — niti tega niso pozabili! Titograd — niti tega niso pozabili! Titograd — niti tega niso pozabili! Titograd — niti tega niso pozabili!

SVEDSKA

Obisk sovjetskih vojnih ladij

Stockholm, 31. marca (AFP). Švedsko zunanje ministrstvo je objavilo, da bo poletni eskadra sovjetskega vojaškega ladjevalca obiskala švedske teritorijalne vode. Sovjetske vojne ladje bodo v gosteh pri poveljniku švedske mornarice.

JAPONSKA

Dinamit in grozilno pismo za Jošido

Tokio, 31. marca (AFP). Predsednik japonske vlade Jošida je prej el snodi zavetek z dinamitom in grozilno pismo. Posiljko so odprli v kabinetu ministrskega predsednika. Policija, ki je podvojila varnostne ukrepe, je sprožila obširno preiskavo.

Vlada protestira zaradi atomskih poskusov

Tokio, 31. marca (AFP). Japonski zunanji minister Okazaki je protestiral danes pri veleposlaniku ZDA na japonskem Alisoum proti nedavnim atomskim poskusom na Bikiniju. Ob tem je zahteval, naj preizkuse prenehajo med sezono ribolova, od novembra do marca, japonske ribiše pa opozore pred atomskimi poskusi.

CIPER

Obsojeni častnik

Nikozija, 31. marca (Reuters). So-

LUKSEMBURG

Jean Monnet na poti v ZDA

Luksemburg, 31. marca (Reuters). Predsednik visoke oblasti evropske skupnosti za premost in jeklo Jean Monnet bo odpotoval danes v ZDA, kjer se bo pogajal o posejilu za finansiranje industrije držav članic skupnosti.

PAKISTAN

Dokončni volilni izidi

Dacca, 31. marca (AFP). Dokončni izidi splošnih parlamentarnih volitev v Vzhodnem Pakistanu je potr dil prepriščilo zmago opozicijske koalicije »združene fronte« in poraz Muslimanske lige.

VZHODNA NEMCIJA

Semjonov opravlja posle veleposlanika

Berlin, 31. marca (AFP). Iz do-

VELIKA BRITANIJA

Spor glede plač

London, 31. marca (AFP). Predstavniki sindikata delavcev srojne industrije, ki ima nad tri milijone članov, so se sestali danes s predstavniki delodajalcev, prizadevajoc si, da bi rešili spor glede plač. Sindikat zahteva plačanje plač za diktati zahtevalo »svažanje plač za 15%, medtem ko delodajalec privolijo zgolj za 5%«.

TURCIJA

Sporazum s Pakistanom bodo kmalu podpisali

Ankara, 31. marca (Tanjug). Turška vlada je dala navodila veleposlaniku v Karadži, naj podpisje novi turško-pakistanski sporazum. Brzko je ga bodo podpisali konec tega tedna. Sporazum določa skupno posveto-

KITAJSKA

Ukrepi zaradi suše

Hong Kong, 31. marca (Tanjug). Radio Kuejčun je danes sporočil, da je suša zajela zahodni del te kitajske pokrajine in pozval k mobilizaciji vseh mesta v tej pokrajini. Oblasti kitajskega mesta Ansuma so ukazale, naj takoj prenehajo pokrajinske volitve in naj se začne boj proti posledicam suše. V ta namen so mobilizirali vodilne kadre, ki jim je bilo ukazano, naj podpre krajinske oblasti in v njih naporih da leto ne bi zavladala lakota v krajih, ki jih je prizadela suša.

ALBANIJA

Podpora predlogu Molotova

Tirana, 31. marca. Albanska brz-

VELIKA BRITANIJA

Spor glede plač

London, 31. marca (AFP). Predstavniki sindikata delavcev srojne industrije, ki ima nad tri milijone članov, so se sestali danes s predstavniki delodajalcev, prizadevajoc si, da bi rešili spor glede plač. Sindikat zahteva plačanje plač za diktati zahtevalo »svažanje plač za 15%, medtem ko delodajalec privolijo zgolj za 5%«.

TURCIJA

Sporazum s Pakistanom bodo kmalu podpisali

Ankara, 31. marca (Tanjug). Turška vlada je dala navodila veleposlaniku v Karadži, naj podpisje novi turško-pakistanski sporazum. Brzko je ga bodo podpisali konec tega tedna. Sporazum določa skupno posveto-

KITAJSKA

Ukrepi zaradi suše

Hong Kong, 31. marca (Tanjug). Radio Kuejčun je danes sporočil, da je suša zajela zahodni del te kitajske pokrajine in pozval k mobilizaciji vseh mesta v tej pokrajini. Oblasti kitajskega mesta Ansuma so ukazale, naj takoj prenehajo pokrajinske volitve in naj se začne boj proti posledicam suše. V ta namen so mobilizirali vodilne kadre, ki jim je bilo ukazano, naj podpre krajinske oblasti in v njih naporih da leto ne bi zavladala lakota v krajih, ki jih je prizadela suša.

ALBANIJA

Podpora predlogu Molotova

Tirana, 31. marca. Albanska brz-

Neposrednejša povezanost s kolektivni

V večini podjetij so novi delavski sveti že izvoljeni. Če primerjamo letošnje volitve z lanskimi, vidimo, da so v glavnem uredile mnoge in zelo različne probleme v podjetjih. Če analiziramo delo delavskih svetov v lanskem letu, vidimo, da so uredili v glavnem mnoge in zelo različne probleme v podjetjih.

Delavci so ponekod kritizirali sklepe delavskih svetov. Tako je v nekem podjetju delavski svet brez vednosti kolektivne sklenil sprejeti v službo zobnega zdravnika. Za instrumente je bilo treba plačati kakih 400.000 din.

Vse te pomankljivosti in napake bodo morali novi delavski sveti čimprej odstraniti, da bo njihovo delo še plodnejše, kakor je bilo delo dosedanjih delavskih svetov, ki so na splošno za poglabitev delavskega samoupravljanja mnogo storili.

PROBLEMI DELAVSKEGA UPRAVLJANJA

Jutri se bo to maščevalo

Nekatera podjetja se otrsajo stroškov za strokovno vzgojo, zato v mnogih strokah ni dovolj vajencev

Statistike kažejo, da se zdajnja leta nevarno zmanjšuje število učencev v gospodarstvu, kar nikakor ni samo socialno vprašanje, marveč ta problem resno grozi s hudimi posledicami celotnemu našemu gospodarstvu.

Mnoge stroke in podjetja te posledice že čutijo. Mariborska podjetja kovinske stroke potrebujejo letno vsaj 300 novih kvalificiranih delavcev, medtem ko se v vseh tamkajšnjih strokovnih šolah uči te stroke le 200 vajencev.

Nekaj desetih nezaposlenih ljudi, ki bi se lahko zaposlili v sodarskem obratu pri nekaterih faznih delih, kjer ni potrebna posebna strokovna kvalifikacija.

Nekatera podjetja se na vse kriplje otrsajo stroškov za vzdrževanje strokovnih šol in za strokovno vzgojo sploh, ker imajo pred očmi le trenutno rentabilnost za vsako cenico. Zelo pogosto pa zato taka podjetja z obljubljanjem večjih plač vabijo strokovne moči iz drugih podjetij, ki so prispevala sredstva za strokovno usposabljanje svojega naraščaja.

Neka kmetijska zadruga v Sloveniji ima razen drugih obratov tudi precejšen obrat za izdelavo embalažnih sodov. V tem obratu dela 40 sodarjev, ki lahko izdelajo letno 30.000 hl sodov, medtem ko je naročil več kot še enkrat toliko. Toda v obratu je 21 sodarjev manj, kot jih je bilo pred tremi leti, ker so nekateri že upokojili, nekaj pa jih je odšlo drugam.

Organi delavskega upravljanja ne morejo in ne smejo več mimo teh problemov brez ustreznih ukrepov ker bi ti pojavi sicer lahko zasekali nevarno vrzel v naše gospodarstvo.

V posameznih podjetjih celo organi delavskega upravljanja zagovarjajo tehnični primitivizem [ne potrebujejo strokovnjakov, ker nam samo obremenjujejo plačni fond], ki se poraja iz neperspektivnega gledanja na kadrovske politiko v gospodarstvu in iz egoističnega stremjenja po tem, da vzgoja strokovnih delavcev ne bi obremenjevala plačnega fonda.

Organi delavskega upravljanja ne morejo in ne smejo več mimo teh problemov brez ustreznih ukrepov ker bi ti pojavi sicer lahko zasekali nevarno vrzel v naše gospodarstvo.

Lani blokirana amortizacijska sredstva bodo prišla zdaj dvojno prav

Industrijska, gradbena in prometna podjetja v Sloveniji dobe nad 5 milijard din blokiranih amortizacijskih sredstev

Industrijska, gradbena in prometna podjetja so lani od ustvarjene amortizacije lahko porabili le tisti deli, ki je bil namenjen investicijskemu vzdrževanju, medtem ko je bila ostala amortizacija za financiranje nadomestnih investicij blokirana in odvedena za kreditiranje zveznih investicij.

Ta ukrep je izzval pri podjetjih precej kritike, ker ni bil docela v skladu z namenom amortizacije. Tak način uporabe amortizacije tudi ekonomsko ni upravičen, ker onemogoča rekonstrukcijo in modernizacijo podjetij, kar je pogosto rentabilnejše kakor graditi nova podjetja.

Zato je treba priznati vest, da bo v zvezi s predloženimi amandmaji v Zvezni ljudski skupščini zdaj vrnjena podjetjem lani blokirana amortizacija.

Sredstva za kreditiranje zveznih investicij namreč lani niso bila v takem obsegu izkoriščena, kakor je bilo prvotno planirano. Blokirana amortizacija, ki bi zdaj vrnjena podjetjem v Sloveniji, ni majhna, saj dosega znesek 5778 milijonov din.

Eden izmed diskutantov je s tem v zvezi dejal, da so nekatere zakonske predpise matrikaldj smatrali kot oviro za gospodarjenje, ne pa kot zaščito družbenih koristi. Ta diskutant je govoril tudi o vlozi direktorja. Sodil je, da ima direktor nesporne zasluge za uspehe »Litostroja«.

PODJETJE POTREBUJE INSTITUT KOT SESTAVNI DEL PROIZVODNEGA PROCESA

Pomembna je bila tudi razprava o gospodarski problematiki podjetja. Člani delavskega sveta so zahtevali, naj bi se »Turboinstitute« ponovno vključil v »Litostrojo«. Svoje stališče so utemeljili s tem, da predstavlja ta institut nujno potrebni sestavni del tehnološkega procesa v »Litostroju« in podjetje brez njega ne more uspešno razvijati proizvodnje hidravličnih strojev.

V investicijski dejavnosti naj se vodstvo podjetja bolj kot doslej usmeri najprej na dograditev tistih objektov, ki bi lahko čimprej omogočili večjo proizvodnjo (n. pr. pločevinarne). Podjetje ima čez glavo naročil, ker pa nima dovolj delavcev, pogosto zamuja dobavne roke. Tembolj je zato treba misliti na nova stanovanja in posvetiti vso skrb industrijski šoli, ki usposablja naraščajo, hkrati pa je treba nenehno izpopolnjevati delovni proces. Laboratorij v podjetju kasni za potrebnimi proizvodnjo. Izmečkov je preveč, dogaja se, da ta ali oni artikel, za katerega že ugotovijo, da spada v izmeček, kljub temu še roma v nadaljnjo obdelavo.

S takšno zrelo razpravo o poglavitnih problemih v podjetju, si je novi delavski svet že na svoji prvi seji skrbno zarisal glavne obrise svojega delovanja. Način, s katerim se novi delavski svet loteva problematike, pa kaže, da hodi delavsko upravljanje v tem pomembnem podjetju s čedalje trdnjejšim korakom.

Organi delavskega upravljanja ne morejo in ne smejo več mimo teh problemov brez ustreznih ukrepov ker bi ti pojavi sicer lahko zasekali nevarno vrzel v naše gospodarstvo.

Organi delavskega upravljanja ne morejo in ne smejo več mimo teh problemov brez ustreznih ukrepov ker bi ti pojavi sicer lahko zasekali nevarno vrzel v naše gospodarstvo.

Na zagrebškem velesejmu za 43 milijard kupcij

Zagreb, 31. marca

Na pomladanskem zagrebškem velesejmu, ki je trajal od 19. do 28. marca, so bile sklenjene kupčije v skupni vrednosti 43 milijard dinarjev. Lani je skupna vrednost kupcij znašala približno 24 milijard dinarjev. Največje kupčije v skupni vrednosti več kot 17 milijard dinarjev so sklenila podjetja tekstilne industrije, strojne industrije in kovinske predelovalne industrije (za več kot 13 milijard), podjetja električne in radijske industrije (približno 4 in pol milijarde), podjetja živilske industrije (blizu 3 milijarde dinarjev). Po skupni vrednosti kup-

čij slede tem kemična, lesna, usnjarska industrija ter industrija gumi in obutve.

Se ni znana skupna vrednost kupcij za izvozeno blago, vemo pa, da so bile sklenjene kupčije s kupci iz petnajstih tujih držav. Za stroje, metalurške in kovinske izdelke so bile sklenjene pogodbene s kupci iz Turčije, Grčije, Bolivije, Danske, Avstrije, Italije in Zahodne Nemčije. Nekaterimi deljavci bližnjega vzhoda so bile sklenjene kupčije za dobavo električnih izdelkov, s kupci iz Pakistana pa je bila sklenjena dobava nekaterih kemičnih izdelkov.

Pocenitev domačih zdravil

Zvezni izvršni svet je na predlog komisije za zdravila pri Zveznem odboru za ljudsko zdravstvo objavil nov cenik zdravil, ki bo začel veljati dne 1. aprila.

Po novem ceniku se bodo domača zdravila širše potrošnje občutno pocenila, uvožena zdravila pa se bodo nekoliko podražila. V letni potrošnji se bodo zdravila skupno pocenila za kakih 400 milijonov din.

Farmaceutski izdelki: penicilin, kodalgin, genaldin, aspirin,

multivitamin, bevipeks, streptomycin, tonikum in drugi so se že znatno pocenili. Kofepirin se je pocenil od 60 na 45, multivitamin od 250 na 190, sulfakombin od 240 na 185 dinarjev, penicilin od 300 na 196 (za 400.000 enot) itd.

V sistemu določanja cen je uvedena novost. Maloprodajne cene so določene po prodajnih cenah vsakega proizvajalca ter bo ta konkurenca nedvomno pospešila nadaljnjo pocenitev. V zadnjih dveh letih je to že druga pocenitev zdravil.

Navodilo glede izvoza in uvoza

Državni tajnik za narodno gospodarstvo je določil izdelke in pridelke, ki jih trgovinska podjetja ne smejo uvoziti ali izvoziti v svojem imenu ali na svoj račun. Ta naredba glede uvoza se nanaša na nekatere vrste kože, lanu in nekatere tekstilne surovine, glede izvoza in uvoza pa na žito, moko, vse vrste celuloze, rotacijski in natronski papir, surovo in delno rafinirano nafto, smodnik in razstreliva, industrijske stroje, naprave in opremo kovinske konstrukcije, ladjedelniške naprave in konstrukcije, parne turbine za elektrarne ter nekatere elektrotehnične stroje in naprave.

Potrošniški krediti za nakup premoga

Zvezni izvršni svet je sprejel sklep o dajanju in uporabi potrošniških kreditov za nakup premoga in lignita. Z razliko od lanskega leta ta sklep ne določa kreditov za nabavo dreva.

Pogoji za kredite za nabavo premoga ostanejo taki kot lani. Edina razlika je, da bodo lahko prejemniki kreditov za nabavo premoga in lignita, ne pa od junija, kakor poprej. Vsekakor bodo gospodinjstva izkoriščala te prednosti in se založila s premogom že v poletnih mesecih, ko je železniški promet manj obremenjen.

»Nafta« v Dolnji Lendavi 305 milijonov, železarna Travnje 250 milijonov, »Litostrojo« 182 milijonov, »Gardis« 141 milijonov, Tovarna avtomobilov Maribor 132 milijonov, Delavnice železniških vozil v Mariboru 92 milijonov, Tovarna emaljirane posode v Celju 89 milijonov, Tovarna dušika v Rušah 73 milijonov, Mariborske tekstilne tovarne 60 milijonov, »Iskras« v Kranju 59 milijonov, Tobačna tovarna v Ljubljani 58 milijonov, Rudnik v Mežici 51 milijonov itd. Za sredstva bodo podjetja lahko porabila za nadomestitev fizično iztrošenih osnovnih sredstev po določilih nove uredbe o upravljanju z osnovnimi sredstvi, seveda pa v skladu z obstoječimi predpisi le 10 odstotkov za opremo iz uvoza.

Razen vrnlene doslej blokirane amortizacije lahko podjetja še vedno izkoriščajo tudi neoprabljena sredstva amortizacijskega sklada iz lanskega leta, namreč tistega dela, ki je bil namenjen za investicijsko vzdrževanje. Iz tega sklada bodo lahko plačala tudi naročeno in deloma dobavljeno opremo, kolikor ta oprema ne povečuje proizvodne zmogljivosti, marveč le zboljšuje način proizvodnje.

Kdor ljubi slovensko knjižnico, se vpiše v Prešernovo družbo kot podporni član

»Nisem več vzdržal pri očetu. Zel sem si samo svobode.«

KDO JE KRIV?

»Nisem več vzdržal pri očetu. Zel sem si samo svobode.«

Tako je povedal sodnik starejši mladoletnik, 17-letni K., ko ga je ta vprašal, zaradi česa je odšel z doma in prišel krasti ter vlamijati. Sodnik je rešeno zamislil nad žalostnim primerom mladega človeka, ki se bo moral pred sodiščem zagovarjati kot kriminalce. Gre za mladega človeka, člana naše družbe in nam torej ne more biti vseno. Ldo je kriv, da je mladoletnik K. zasedel na stranpoti. Mar roditelji, ulica, vzgajalščice? Sodnik skuša prav to dognati. Podrobno preiskuje okolja, v katerih je živel mladoletnik v teku svojega mladega življenja.

V razgovoru je sodnik povedal, da je fant izredno bister, a je zapletenega značaja. Je zelo »svobodoljubna« in ne trpi nikakega strahovanja. Vsakemu potkusu izrazitoga vplivanja se skuša upreti in ne trpi »navlađave«.

Mati mu je umrla, ko je bil star 10 let. Oče je delal in ga zato ni mogel vzgajati. Poslal ga je v mladinski dom - vzgajalšče. V Veržeju in Smledniku je fant prebil štiri leta, nato se je vrnil k očetu. Komaj je niže gimnazijo. Mačeha je vzorno skrbel zanj in jo je imel rad, medtem ko oče ta ni maral. Morda je bila temu vzrok očetova strogost, ki je postajala za mladega fanta neznošna, posebej še, kar je oče večkrat omenil, da ne ve, ali je fant sploh njegov sin. Po dovršenih nižji gimnaziji je K. odšel v uk, kjer se je zanj pričela črna stran dogodkov, ki so ga pozneje pripeljali za zapah.

»Nisem več vzdržal pri očetu. Zel sem si samo svobode.«

Devizni tečaj dne 31. marca

Valute	Ljubljana	Zagreb	Sred. drž. Ažio v %
1 ameriški dolar	835.-	837.-	830.36
1 angleški funt	2.200.-	2.370.-	2.377.32
100 nemških mark	-	18.000.-	18.002.26
100 belg. frankov	-	1.703.35	1.703.35
100 franc. frankov	216.01	217.64	217.42
100 švab. frankov	-	17.200.-	17.200.-
100 ital. lir	115.-	115.-	117.93
100 Lit STO	111.-	111.10	111.02
100 holand. forintov	-	19.952.47	19.913.60
100 šved. kron	-	16.500.-	16.500.-
1 egipt. funt	-	1.790.-	1.790.-
1 obr. dolar Avstrija	723.40	800.-	785.97
1 obr. dolar Danska	-	-	657.-
1 obr. dolar Norveška	-	-	800.-
1 obr. dolar Grčija	658.-	-	885.65
1 obr. dolar Turčija	616.-	610.-	613.62
1 obr. dolar Izrael	-	-	800.-
1 obr. dolar Argentina	610.-	-	610.-
1 obr. dolar Brazilija	610.-	-	610.03

Pripombe: Promet je bil razmeroma velik ter je znašal cca 137 milijonov dinarjev. Podjetje Hmezd je prodalo argent. dolarjev 161.000 od uvoza hmelja v Argentino. Večji zaključki so bili še v angl. funtih, USA dolarjih in ital. lirah. - Tečajni so v glavnem popustili, vendar se pri današnjem nivoju tečajev novi zaključki še niso mogli uveljaviti. Nepravdan so ostali večji zneski nemških mark ter turskih in avstrijskih dolarjev.

kateri razred ima telovadbo ter se napoili v prazen razred. Navajamo se v razredu ostali plašni in tlorben. Predskali jih je pobral ves denar in se spet oddaljal. Z »akcija« je bil zadovoljen. Ko mu je spet zmanjkalo denarja, je to popavil. He caa- instiitideseta akcija mu ni uspela. Moral je za zapah. Sedaj premlisluje o svojih delanjih. Se več pa premlislujejo o njegovi usodi vsi oni, ki so odgovorni, da mladega človeka spet povrnejo zdravega družbi.

Sodnik meni, da bi bil zanj najbolj prikladen vzgojno poboljševalni dom, kjer bi se fant lahko izučil tudi kakor obrti. Toda po kazenskih določilih starejši mladoletnik ne spada več v vzgojno poboljševalni dom, marveč v kazensko poboljševalno. Sodnik torej ne bo mogel odločiti tako, kakor sam meni, da bi bilo za mladega človeka najbolje, temveč bo moral odločiti tako, kot predpisujejo kazenska določila. Mar ni to preveč težota? F. K.

Popravek

V ponedeljski številki našega lista se je v članku »Problemi našega obrtništva na konferenci predsednikov in tajnikov republikanih obrtnih zbornic, vrnila napaka, v tretjem stolpcu, kjer je govorila o delovni sili, čes naj bi v gradbenih obrtnih strokah dovolil več kot 5 obojno silo, kakor to predpisuje zvezna uredba in da bi v tem primeru bilo uvedeno kolektivno upravljanje. Pravilno je treba ostavek razumeti tako, da je konferenca razpravljala o delovni sili v obrti, zlasti v gradbenih strokah, kjer gre za vprašanje, kako bi do gradbene obrti moglo zadostiti vsem potrebam, posebno, ker imajo te stroke sezonski značaj dela. Konferenca je s tem v zvezi razpravljala o predlogu zastopnikov zasebnih obrtnikov gradbenih strok iz Zagreba, Beograda in Ljubljane, da bi v njih bilo potrebno dovoliti več delovne sile. Predstavniki republikanih obrtnih zbornic so predlog delegatov gradbenih strok soglasno zavrnil. Pač pa je bilo predlagano, naj bi bilo v primeru, če bi zvezni organi v bodoče dovolili zaposlovanje več kot 5 delavcev v gradbenih strokah, bilo uvedeno kolektivno upravljanje, kar sta zastopnika Zagreba in Beograda v imenu tamšnjih obrtnikov zavrnila, čes da so o tem razpravljali, a da so bili mnogi proti.

IZ PROGRAMA NOVEGA DELAVSKEGA SVETA V »LITOSTROJU«

Tesnejša povezava z volivci in skrbnejše varovanje zakonitosti

Ljubljana, 31. marca. Včeraj je bila v »Litostroju« skupna seja starega in novega delavskega sveta. Stari delavski svet je izročil posele svojem nasledniku, ki je za predsednika izvolil tov. Jožeta Jagra. Razen tega je novi delavski svet izvolil upravni odbor s predsednikom Stanetom Koprivnikom.

Na tej skupni seji je potekala razprava v glavnem okrog prejšnjega in bodočega dela organov delavskega upravljanja v tovarni in okrog tega, kako bi se dalo upravljanje bolj približati vsem ljudem v kolektivu. Da bi pri upravljanju lahko sodelovali vsi ljudi, bodo osnovali na pobudo sindikalne organizacije obratne sveta. Glede komisij delavskega sveta je prevladalo stališče, da jih kaže osnovati le za obravnavanje posameznih konkretnih problemov, kajti če bi bile komisije neka stalna telesa, bi ovirale kolektivno delo organov delavskega upravljanja in bi ustvarjale nekakšne uprave in upravljanje, ki je doslej neredito poročel o svojem delu, je novi delavski svet naročil, naj odslej redno poroča na vsaki seji delavskega sveta. Vse to stvari bo natančneje določil poslovnik organov delavskega upravljanja v podjetju, v katerem bo kolektivni metodološki delo teh organov. Osnutki pravilnika že pripravljajo.

Nekaj članov lanskega delavskega sveta oziroma upravnega odbora je sem in tja ravnilo tako, kot bi imeli zaradi svoje funkcije nekaj privilegij v podjetju. Zato so se ohrančili z nekaterimi osebnimi željami na upravne uslužbenca. To je rodilo nekatere nezdružne pojave in nezakonitosti, med drugim tudi pogodbeno delo. Razprava na skupni seji novega in starega delavskega sveta je te pojave ostro obsodila in posebno poudarila, da je treba v podjetju bolj skrbno varovati zakonitost. Eden izmed diskutantov je s tem v zvezi dejal, da so nekatere zakonske predpise matrikaldj smatrali kot oviro za gospodarjenje, ne pa kot zaščito družbenih koristi. Ta diskutant je govoril tudi o vlozi direktorja. Sodil je, da ima direktor nesporne zasluge za uspehe »Litostroja«.

Pogled na gradnjo pločevinarne v Litostroju

M. Z.

KULTURNI OBZORNIK

Mladi in najmlajši so tekmovali

(Ob proslavi 50-letnice rojstva Srečka Kosovele)

Radio Jugoslovanske cone Trsta je ob proslavi 50. letnice rojstva kraskega pesnika Srečka Kosovele organiziral nagradno tekmovanje vseh mladinskih in otroških zborov Primorske. Namen tekmovanja je bil, vzbuditi veselje do petja med našo mladino. Če pogledamo naše vaške zbornice, vidimo, da je pritok mladih pevcev vedno manjši, tako, da postajajo ti zbori iz leta v leto bolj okorni. Pozdraviti moramo idejo razširjanja slovenske besede izražene v pesmi ravno med mladino, saj je mladina tista, od katere moramo pričakovati, da bo nadomestila naše stare pevce po zborih, ki so vzdržali v Italiji, ko je bila še Primorska pod gospodstvom Italijanskih satrapov.

Tako po osebohoditvi so pričeli Primorci ustanovljati pevske zbornice, ki so hoteli popraviti vse tisto, kar so zamudili v 25 letih. Pri tem pa so je kazala velika zadržana, ker ni bilo dovolj pevcev. Kako ljubijo Primorci slovensko pesem je razvidno iz tega, da je bila glavina pevcev partizanskega pevskega zbora »Srečko Kosovela«, ki je gostoval tudi v inozemstvu, v Franciji, doma s Primorskega. Kljub vsej navdušenosti Primorcev do slovenske pesmi, se pa še danes kažejo žalostne sledi 25-letnega suženjstva. Posebno mladina, ki ni imela po letu 1927 do osebohoditve svobodnega dostopa do slovenske pesmi, se je oprijela italijanske kantilone izražene v sladkobnih »canzonetah«, s katerimi so Italijani skušali zatreti vsak smisel za lepo slovensko domačo melodiko.

S postavitvijo prosvetnih društev na Primorskem, posebno še, ko so pričela delovati delavska prosvetna društva »Svoboda«, se je stanje vendarle zboljšalo. Kmetije, delavci pa tudi intelektualci kar hlepijo po tem, da si v svojem kraju ustanovijo svoj pevski zbor. Velike manifestacije, pri katerih ti pevski zbori sodelujejo, nam kažejo kako resno so se Primorci zavzeli za svojo pesem. Samo v lanskem septembru je na Okroglicu sodelovalo okrog 2000 pevcev iz vse Primorske in Trsta. Kljub tako velikemu navdušenju pa se v teh pevskih zborih vendarle čuti nekaka ostarelost.

Že pri prvem tekmovanju, ki ga je razpisala koperska radijska postaja ob proslavi praznika Primorske, ob 10-letnici ustanovitve primorskih brigad, se je opazilo, da pevec pojo več ali manj kampanjsko. Pride dan neko proslavo in ker je proslava, mora nastopiti tudi pevski zbor. Zato so nekaj tednov pred proslavo potrebne pevske vaje, ki jih zbori organizirajo tudi po trikrat do štirikrat na teden. Da bi se izognili takemu delu pri študiju pesmi, je Radio Jugoslovanske cone Trsta organiziral naše drugo tekmovanje prav med študenti, ki jih med pevec najbolj pogrešamo — to je med mladino.

To smo videli iz obširnega programa. Trindvajset za tekmovanje prijavljenih mladinskih in otroških pevskih zborov Primorske je nastudiralo in zapelo 110 pesmi.

Koliko veselja je bilo med mladino, ko so izvedli, da lahko nastopijo tudi v radiu! Na nekaterih šolah so nam objavili, da bodo pripravili za konec šolskega leta samostojne koncerte svojega mladinskega ali otroškega pevskega zbora.

Pri pevskih zborih, ki smo jih enomali po Primorski, pa smo opazili

poleg ogromne volje tudi nekaj pomanjklivosti. Pevovalje segajo po pesmih, ki zboru včasih tehnično ne odgovarjajo. Pri tem krivimo premajhno poznavanje mladinske pevske literature, ki je v večini primerov natisnjena v predvojni »Grlica«, nekaj mladinskih pesmi pa dobimo tudi v raznih zvezkih naših zborov, dober pripomoček pevovodjem pa je tudi »Nova Grlica«, ki jo je pričelo izdajati društvo slovenskih skladateljev v okviru Ljudske mladine Slovenije.

Od 7. do vključno 16. marca so na Radiu Jugoslovanske cone Trsta potekale tekmovalne oddaje. Tisto je bilo presoditi, kateri zbor je boljši, saj so se vsi za to tekmovanje resno pripravili. Nekateri so dosegli raven predvojnih pevskih zborov, drugi pa so pokazali samo dobro voljo.

V plemeniti borbi je zmagal mladinski pevski zbor nižje gimnazije iz Ilirske Bistrice pod vodstvom prof. Marije Kira. Druga nagrada je bila dodeljena pionirskemu zboru nižje gimnazije iz Dekanov pod vodstvom prof. Župana Danice. Na tret-

jem mestu so pionirji osnovne šole iz Cerknice, ki so pod vodstvom učitelja Znidarske Viktorije presenetili z dobrim in hrabrim nastopom. Četrto mesto je bilo podeljeno zboru nižje gimnazije in osnovne šole iz Ornega vrha nad Idrijo pod vodstvom predmetne učiteljice Almirre Jogan. Osnovna komisija je razen tega pohvalila še nekaj zborov; in to: Mladinski pevski zbor gimnazije iz Ajdovščine, mladinski oktet nižje gimnazije iz Cerknice in dekliški zbor državnega učiteljskega iz Kopra, ki je pod vodstvom prof. Haal Mirana dostojno reprezentiral najvišje srednje šole v koperskem okraju.

Tekomovanja so se udeležili zbori koperskega, sočanskega, postojnskega, goriskega in tolminskega okraja. Škoda le, da je iz nerazumljivih vzrokov zastopal tolminski okraj samo zbor osnovne šole iz Idrije. Ostali pevski zbori vseh petih nižjih gimnazij in učiteljskega pa so se tekmovanja vzdržali, kot da ne bi razumeli pomena praznika Kosovele. 10-letnice rojstva Srečka Kosovele.

CHARLES IN MARY LAMB

PRIPOVEDKE IZ SHAKESPEARA

Ljubljana, Mladinska knjiga 1953

Nekoga decembrskega dne 1764. se je družina Lamb v Londonu povečala za drobno Mary in 11 let kasneje v februarju za fantiča Charlesa. Malo deček je živel in raslo v lepi okolici kot Charles Lamb; na eni strani čudovita tišina in sanjava Tema, na drugi strani pa buče valovanje in prelivanje Londona, a ki je Lambu nudilo in sipalo prav tako in tolikšno obilje navdih kot Wordsworthu njegova gorata domačija. Kakor večina kulturnikov, se je tudi Lamb v mladosti zaman otel preprostost, katero eta vanje vdihnila brata in sestra Lamb. Morda se ne morejo povzpeti, ne prikopati do višje izobrazbe, v svojem dvajsetem letu je dočivil duševen zlom in se je za šest tednov umaknil življenju v neko privatno londonsko umobolnico. V družini Lambovih je gospodarila narost. Uboga Charlesova sestra Mary, ki se je pretrujala z detom pri materi, pri napol beteln in onemogli teti ter pri preprijetih očetu, je v nekem nemadnem napadu blaznosti umorila svojo mater. Nekaj časa je živel v umobolnici in če bi poslušali najstarejšega brata Johna, bi v umobolnici ostala za vsolet. A Charles jo je vzel k sebi in je tako v svojem trindvajsetem letu podpiral očeta in njegovi drugi otroški dobi starčevstva, umirajočo teto in svojo drago, ljubljeno sestro, katere umsko ravnotežje je nenehno nihalo med svetlobo in temo, dokler ni po Charlesovi smrti — umrl v decembru 1834 — za vedno zapadla v blaznost in kot blaznica še za trinajst let preživela brata.

Charles in Mary sta pričela a presajanjem Shakespearove dramske umetnosti in oblike pripovedk 1. 1806, ki sta jo izdala naslednje leto z imenom »Tales from Shakespeara«. Charles je prispeval le štiri tragedije, ostalih šestnajst je prispevala sestra. V predgovoru nekako obtožita sama sebe, da so njune pripovedke »medle in nepopolne, da je jezik »izgubil mnogo svoje izvrzne lepote, vendar

pa želita mladim bralcem, katerim je delo predvsem namenjeno, naj jim »Pripovedke« bogate »domačijo, utrujejo krepost, jih odvrtačo od sebičnosti in koristolovstva, navajajo k lažnim, poštemim mišlim in dejanjem in spodbujajo k dobroti, plemenitosti in širokoljubnosti. Kakšna pretirana skromnost, kakšna preostira samokritičnost! Kajti »Pripovedke iz Shakespeara« niso niti medle niti nepopolne in so v prevodu dr. Ivana Cernogojca ohranile vse izvorno svežost in neprisljšno preprostost, katero eta vanje vdihnila brata in sestra Lamb. Morda se ne morejo povsem primerjati z Odisejo, ki jo je pozor dr. Sovrta prebrilo v romantično mladostvino, vendar so v polnosti dosegli svoj namen, zaradi katerega eta jih Lamba naplača, znanstvo bodo sestanilo na lahek in dostopen način a deli največjega dramatika, dokler ne bo sama posegla po njegovih tekstih.

Dejo je dočivilo še mnogo izdaj. Slovenski izdajci, ki so je ilustriral Radoj Vakič, je nastopal boljše spretno besedo dr. Franca Koblar.

Charles Dickens: Veliko pričakovanje

Dickens je bil skoz in skoz prava londonska srakeja (cockney). Ko je poteval v tujino, je v svojih pisnih venomer tožil, da nikakor ne more dobiti, ker mu primanjkuje londonskega trušča. Zanimiva izjema med pisatelji, ki mu je bila »strašna muka« pisati v tlišni švicarskih gora brez »magične svetilke«. Razumljivo pa je to njegovo »čudastvo«, če pomislimo na okolje, ki mu je »nudilo smelo za njegova pripovedna dela: živce razkrajajoče življenje vele-mesta, ki ga je z ostrim opazovalnim šutom poznal v vseh njegovih globinah pa tudi vližjih plasteh. Npoznana je njegova galerija tipov od Pickwickovcev do najbolj zapuščenih

pastorikov družbe. V njegovih simpatijah za izobčena ga ni mogla omajati niti vrhna plast surovosti niti nemoralna niti umazanost sama. Očitajo mu navno sentimentalnost, toda otehtajto jo nedočeheno karikirane, a vprav zato v svojem jedru razgajljene romantične osebe, grobot pa ublažuje mreža humorističnih detajlov. Kar je pri Dickensu največ vredno, je njegov življenjski optimizem, ki ne zataji niti v njegovem najbolj pesimistično napisanem delu o širokem hrepenenju po sreči »Veliko pričakovanje«, ki ga je zdaj izdala Mladinska knjiga v prevodu Mire Mihelčeve. Ta roman je tragičen pendant življenja iskrenemu »Davidu Copperfieldu«. Delo se giblje na robu teme in svetlobe in sile teme se izkažejo za močnejše. Pisatelj sam je tedaj preživljal dobo globoke duševne depresije, kar dokazuje že, da se ni mogel odločiti, kako naj li roman skončati. Dvojna možna razlaga končnega razpleta — pobotanje ali resignacija — je znak za notranjo problematiko pisatelja.

Mlajša zahodnoevropska pisatelj-ska generacija nič kaj rada ne priljavljajnosti, toda usela se bo, ko bo izgubila svojo časovno pogojeno privlačnost obupa in deziluzionizma, brezskrbno tavajočega zahodnega meščanstva. Vsekar Dickens ni moderen romanopisec, dasi se v tem pravkar prevedenem delu naši dobi še najbolj približuje, ampak pripovednik zgodb a »starinsko tohniko, z delitvijo sveta na čmo in belo, kar pa ne pomeni pomanjkanje realizma; nasprotno, kakor ugotavlja Chester-ton, je Dickens poslednji ustvarjalec mitov angleške literature, toda ba-jalec, ki ima na široko odprte oči in izostrene čute za socialne krivice. Ni sicer socialističen pisatelj, toda vsaj za Anglijo je bil socialni reformator, kajti z »Olliverjem Twistom« je bil najbolj prostaški cant tako imenovane »dobroti, z »Nicholasom Nicklebyjem« je reformiral angleško šolstvo in rezki posmeč »Gole hiše« je pripomogel k odpravi nezahlišnih krivic angleškega sodstva. Dovolj da ostane v analih človeške zgodovine kot eden najbolj naprednih duhov!

Kdor ljubi slovensko knji-go, se vpiše v Prešernovo družbo kot podporni član

SPORT IN TELESNA VZGOJA

O TURNEJAH NAŠIH KOŠARKARJEV V TUJNI

Zaslugek na škodo ugleda

Naši košarkarji pogosto potujejo v tujino. Te turneje pa, čeprav niso tako pogoste kakor turneje nogometarjev, so po navadi dolgotrajne, utrudiljive in izpolnjene z velikim številom tekem. Zakaj se posamezni klubi odločijo za takšna potovanja, je v glavnem znano. Eden izmed teh razlogov so tudi finančni problemi. Vsi klubi seveda ne potujejo ob enakih pogojih. Toda večina izmed njih a precejšnjimi zneski dopolni svoje proračune.

Jam. Zdi se mi pa, da te-li, ko iščejo izhod iz te krize, delajo napake, ki škodujejo igralcem, formi in ugledu naše košarke.

Pogosto se v poročilih s tekem iz tujine pojavlja fraza: tekma je bila izgubljena zaradi utrujenosti igralcev. Res, da gre tukaj za utrujenost, toda a tem ni moč poraze opravičiti. Uprava kluba je že ob pogajanjih za turneje vedela, da bodo tekme tako izrptale igralce, da na zadnjih tek-mah ne bodo utegnili pokazati niti polovice svoje kvalitete.

Toda na vse to se ne ozirajo. In vse to zaradi denarja. Takšni primeri so se dogodili tudi na zadnji turneji Partizana in Crvene zvezde po Franciji.

VEČJI PRESLEDEK MED TEKMAJI

Ker poznamo finančno stanje naših košarkarskih klubov, ne moremo biti v načelu proti njihovim turne-

Partizan je n. pr. odigral štiri tekme v štirih dneh, in sicer na potovanju iz mesta v mesto! Crvena zvezda je odigrala vsak drugi dan po eno tekmo. Skupno je Crvena zvezda imela 12 tekem. To je vsakakor pre-hud napor za naše igralce. Takšne in podobne napake se pojavljajo na malone sleherni turneji. Mislimo, da bi Zveza s posebnim pravilnikom morala urediti vprašanje, koliko tekem lahko kakšno košarkarsko moštvo od-igra v tujini in kolikšen naj bi bil časovni presledek med njimi.

USTREZEN NASPROTNIK

Včeraj smo nekoga našega znanega košarkarskega funkcionarja vprašali, ali bi francoski prvak »Asvelle« ali recimo, milanski Boricci privolil v to, da se pomeri z nekaterimi našimi trolejzarskimi klubi. Odgovoril nam je, da ne bi.

Zakaj pa so naši klubi vselej pripravljene igrati tudi po najmanjših pokrajinskih mestih v tujini. Malone nobeden izmed njih se ne ozira na svoj sloves in se prodaja kot cenešo blago.

Poglejmo novični primer Partizana in Crvene zvezde. Morda bo kdo, ki bo trdil, da so bili njuni nasprotniki močni. Dejstvo pa je, da so ti klubi večidel neznan, ne je gledalcom, marveč tudi našim košarkarskim strokovnjakom. I Crvena zvezda i Partizan sta imela na svoji turneji po Franciji zgolj po dva do tri nasprot-nike, ki so jim ustrezali po moči in slovesu. Ostali so bili slabi.

To je že drugo vprašanje, s katerim bi se morala ukvarjati Košar-karska zveza Jugoslavije in ga urediti. M. S.

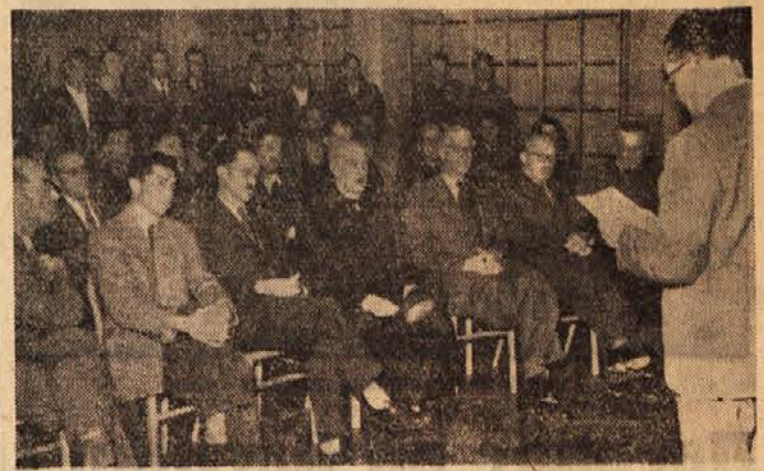
Partizan se pogaja s Flamengom

Uprava nogometnega moštva Partizan se pogaja z znanim brazilskim moštvom Flamengom, naj aprila gostuje v Beogradu. Tekma naj bi bila odigrana 21. in 22. aprila. Če pa se Flamengo ne bi strinjal s tem, bo Partizan privolil, naj bi bili tekmi 10. in 11. aprila. V prvi tekmi bi nastopil Partizan, v drugi tekmi pa brčkone Crvena zvezda.

V prijateljski nogometni tekmi sta se minulo nedeljo pomerila v Trbovljah zaslaska zastopnika Budar in Proletarec (Zagorje). Tekma se je končala neodločeno 3:3. J. K.

Teniška zveza Srbije je predlagala novozelandskemu moštvu v tekmo-vanju za Davisov pokal, naj po prvem kolu v Budimpešti gostuje v Beogra-du. Novozelandski so odgovorili, da tega vabila ne morejo sprejeti, ker je še izpolnjen njihov plan turneje

V Lubi om odprti INSTITUT ZA TELESNO VZGOJO

Včeraj dopoldne so v telovadnici na Taboru slovesno odprli Institut za telesno vzgojo. Slovesnega in pomembnega dogodka so se udeležili član CK ZKS Franc Kimovec-Ziga, dr. Anton Melik, predsednik Sveta za kulturo in prosveto, Vlado Vodopivec, sekretar Sveta za kulturo in prosveto, rektor Univerze dr. Fran Zwitter, predsednik Zveze Partizan Slovenije Zoran Polič, predsednik Zveze športov Leopold Kress, dr. Viktor Murnik, ing. Stanko Bloudek, predstavnika Medicinske visoke šole, zastopniki nekaterih množinskih organizacij, športni delavci in gojenci. V pozdravnem govoru je direktor Instituta Drago Stepišnik opisal potrebo in naloge Instituta in se hkrati najpriljubnejše zahvalil vsem, ki so pomagali, da je ta ustanova začela delovati. Institutu za telesno vzgojo in njegovim prvim gojencem sta zaželela uspešen razvoj tudi tovariša Franc Kimovec-Ziga in Zoran Polič.

Jutri se začne skupščina NZJ

Danes dopoldne bo sestanek upravnega odbora Nogometne zveze Jugoslavije, jutri pa se začne letna skupščina. Na dnevnem redu je več tekočih vprašanj nogometnega športa.

Titova štafeta planincev na Grintovcu

PLANINCI S ŠTAFETNO PALICO na Sar planini

Ljubljana, 31. marca. Titova Štafeta planincev, ki je zdaj v zasneženih Savinjskih alpah, bo danes imela najtežavnejšo pot čez 2588 m visoki Grintovec. Kamniški alpinisti so posilali davi ekipo, ki bo ponesla štafeto palico z Grintovca do Kamniškega sedla. Šest najbolj izkušenih alpinistov iz Ljubljane bo jutri zjutraj nadaljevalo štafeto čez Planjavo (2399 m) in Korosico (1808 m).

MOSTVENO SAHOVSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE Partizan vodi z velikim naskokom

V nadaljevanju prekinjenih partij IV. kola mostvenega prvenstva je Partizan premagal Novosadski šahovski klub 5:3. Zagrebška Mladost vodi proti Slaviji 4:2.

LUŠK je premagal Valjevski šahovski klub 8:2. Izmed ljubljanskih študentov je Grosčak remiziral s Smederevcem. Bilne pa z Nikićevićem. Vošpernik je premagal Bakića, Mikunda pa Petrovića.

Beogradska Crvena zvezda je premagala LŠK 4:3:2:5 (1). Mojster Vuković je premagal Kržišnika, M. Vuković je izgubil proti Stupeli, nedokončana pa je ostala partija Vasilević — Milnar.

Stanje po IV. kolu: Partizan 23,5. Mladost 19 (2), LUŠK 18, Slavija 16 (2).

Crvena zvezda 15 (1), Valjevski in Novosadski šahovski klub po 11,5, LŠK 10,5 (1).

Kaže, da bo Smislov sedmo partijo dobil

Moskva, 31. marca. V šahovskem dvoboju za naslov svetovnega prvaka ima Smislov veliko možnost, da premaga v sedmi partiji Botvinnika. — Smislov je v promociji po 40. potezu, toda Botvinnikov položaj ni brezizhod. Smislov se boji za prvo snage v tem dvoboju, v katerem je doslej dosegel je poldrugo točko nasproti Botvinnikovim 4,5.

Do prekinitev partije je Smislov oddrhal prednost, ki si jo je pridobil ob otvoritvi z zelo zapletanim nasprotovanjem v francoski obrambi Botvinnika, ki ima črne figure. Smislov je previkral avajariti svojo novo varianta, ki je svetovnega prvaka presenetila in mu povzročila težave.

V Kamniku je pred dnevi odigral mednarodni mošter inž. Milan Vidmar simultanko proti 40 igralcem iz Kamnika, Podgorja, Komende, Duplice, Godiča in Crne. Inž. Vidmar je 42 partij dobil, 5 izgubil in 3 remiziral. Dobili so: kapetan Nedeljko Stadić, Emil Trbižan, Franc Končija, Anton Žiljek in Mavrič Kotnik. Remiziral pa so: Miha Jezeršek, Lojze Bremsak in Vilko Plešnar. Z.

V PETEK OB 20. URI V DOMU JLA namiznoteniški dvboj

Državna reprezentanca : Slovenija

V petek, 2. aprila bo ob 20. uri v Domu JLA namiznoteniški dvboj med reprezentancama Jugoslavije in Slovenije. V jugoslovanski reprezentanci bodo nastopili Vogrinec, Gabrič, Grujič in Barlovič. Slovenijo pa bodo zastopali Kocjan, Podobnik, Hlebič in Valentar.

Tako bomo imeli priliko, videti igro najboljših jugoslovanskih namiznoteniških igralcev, ki bodo poleg Viliha Harangoza in Žarka Dolinšaja nastopili na bližnjem svetovnem

prvenstvu v Londonu. Poudariti je treba, da bodo po koncu dvoboja Vogrinec, Gabrič, Grujič in Barlovič igrali tudi med seboj. Ker so ti igralci v odlični formi, bodo ljubitelji namiznega tenisa prav gotovo prišli na svojo račun, najboljši slovenski igralci pa bodo lahko pomerili svoje sile z jugoslovanskimi reprezentanti in si nabrali novih izkušenj.

Dvboj priredi namiznoteniški klub Odred (bivša Slavija).

Kulturne beležke

Razstava del zagrebškega kiparja Dušana Džamonje V galeriji ULUS na Terazijah je bila danes odprta razstava zagrebškega kiparja Dušana Džamonje, ki prikraj razstavlja v Beogradu svoja dela.

Mario Mascarelli in Boris Anastasijević razstavljata v Zagrebu Po razstavi del beograjskih upodabljačih umetnikov iz skupino

Samostalnih se bo zagrebško občinstvo tokrat seznanilo še z beograjskima upodabljačima umetnikoma slikarjem Mariom Mascarellijem in kiparjem Borisom Anastasijevićem, ki danes, 1. aprila, odpravljata razstavo slik, kipov in grafik v salonu ULUH.

Retrospektivna razstava Staneta Kregarja Jutri, 2. aprila, bo v umetniškem paviljonu na Kalemegdanu odprta retrospektivna razstava del akadem-

skega slikarja Staneta Kregarja iz Ljubljane. To je njegova četrta samostojna razstava. Doslej je razstavljal svoja dela v Trstu, Ljubljani in Mariboru. Razen tega je razstavljal svoja dela a skupino neodvisnih slikarjev v Ljubljani in Zagrebu ter z drugimi jugoslovanskimi slikarji na razstavi v Parizu, ki jo je organiziral UNESCO.

Razstavljenih lo 50 oij. Zajeta so dela od leta 1935 do danes. Zastopana pa bo vsaka doba, ki jo je prešel slikar v svojem razvoju surrealizem, poetični realizem, neokubizem in abstrakcionizem. Razstava bo odprta do 15. aprila.

Učiteljski pevski zbor v Trstu, ki ga je ustanovil in vodil pred nedavnim umrli Srečko Kumer

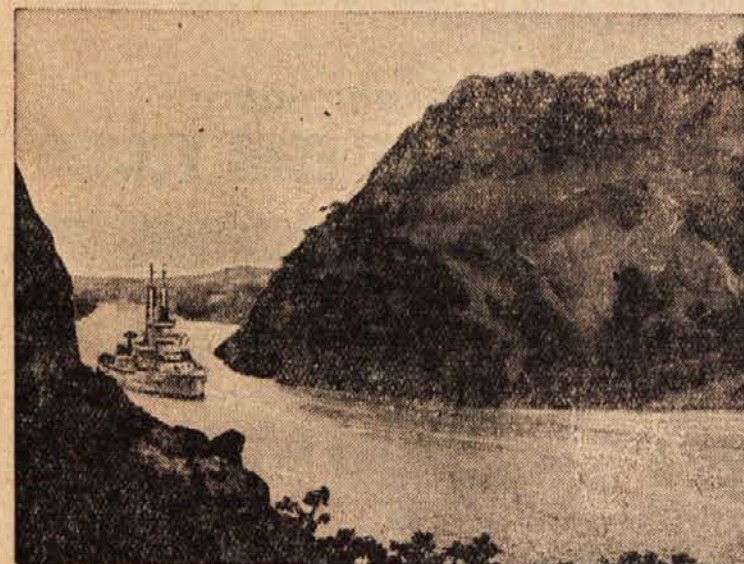
Džungla je zakrila bogate rudnike zlata

Indijanci so se kruto maščevali Špancem, ki so jih brezobzirno izkoriščali

Zlato je še zmeraj najbolj zaželena kovina sveta. Povsod pa so že minili časi, ko so ljudje v iskanju te redke kovine večkrat počenjali tudi žolčne. Tako imenovana zlata mrzlica se je morala umakniti duhu časa, kakor marsikaj drugega.

Neverjetno se zdi, da so večkrat našli v zemlji cele grude zlata. Na področju, kjer naj bi bilo v zemlji zlato, so iskalki prekopali in prebrskali malone vsak kvadratni meter zemeljske površine. In vendar še zmeraj niso znova odkrili najbogatejšega zlatonosnega rudnika sveta, iz katerega je tekla v Španijo cela reka te dragocene kovine. Krištof Kolumb je imenoval »Zlato Kastiljo« deželo, pred katero so se leta 1502 zasidrale njegove ladje. Bila je panamska morska ožina. Tam so Španci prvič našli v zemlji mnogo zlata. Z ropanjem in nasiljem so se sli starega sveta polastili teh zakladov. Španci pa so zahtevali še več. Zvedeli so, da domačini izpirajo zlato iz peska v rekah in kop-

gorske pokrajine Paname je bilo zlata v zemlji izredno mnogo. Ta rudnik se je imenoval Tzingal. In za iskalce zlata ima ta beseda še zdaj magično moč. Tzingal sredi džungle je postal v 16. stoletju grobnica desetisočev dotlej mirno živečih ljudi. Od vseh strani so Španci pripeljali vklenjene Indijance, da so jim morali delati v rudnikih. Svoje sužnje so hranili slabo, mrzlica in lakota sta mnoge teh nesrečnežev pokosili. Se

Pogled na Panamsko morskno ožino

MALI LEKSIKON

VPRASANJA:

Kateri sodobni psiholog je odkril v psihološko znanosti pojem »občutek manjvrednosti«?

Komu so v 17. stoletju v Turčiji prebadali nos z ustnikom?

Kakšno organsko vlogo ima pri ribah ribji mehur?

ODGOVORI:

Znani nemški psiholog Alfred Adler (1870-1955), ustanovitelj tako imenovane individualne psihologije, je prvi začel uporabljati pojem »občutek manjvrednosti«, ki je razen težnje po obvladavanju in čuata skrupnosti eno izmed treh glavnih načel njegove psihologije. Občutek manjvrednosti nastane že v otroških letih kot posledica otroške slabosti in nemoči nasproti okolici. Razvije se zlasti v otrocih a telesnimi hibanji, kratkovidnostjo, grbavostjo itd. Adler pravi, da ima lahko ta občutek svoj izvor tudi v napačni vzgoji. Otrok nikoli ne smejo zapostavljati ali se jim posmehovati, pa naj bodo telesno še tako zdravili ali pohabljeni. Občutek manjvrednosti navadno zelo kvarno vpliva tudi na značaj odraslega človeka.

Tobak je prišel k nam iz Severne Amerike. Ko so se Španci in portugalski osvajalci polastili indijanskih pokrajin, so prinesli v Evropo tudi tobak. Že v drugi polovici 17. stoletja je postal kaja v Evropi strast. Evropejci so kaj hitro spoznali škodljivost tobaka za zdravje in v mnogih deželah so vlade s posebnim zakonom uporabo tobaka prepovedale. Tak zakon je dobila tudi Turčija — zdaj po tobaku sloveča dežela — leta 1605. Kazen za njegovo kršitev je bila: z ustnikom prebaden nos. V Rusiji so leta 1654 izdali zakon proti kadičencem, po katerem so ljudem, ki so ga kršili, odrezali nos. V naših krajih so začeli ljudje kaditi 17. stoletju. Kaje so se naučili od Turkov.

Ribji mehur ima v življenju ribe dvojno funkcijo. To je predvsem eno izmed žuil, s katerim riba med plavanjem kontrolira pritisk vode. Če je pritisk večji, postane ribi neprijeten in tedaj se skuša umakniti v plast vode, kjer se počuti dobro; in pri tem ji pomaga mehur. Ribji mehur pa je tudi nekakšen hidrostatični aparat. Riba ga lahko s posebnimi mišicami skrči in tedaj postane njeno telo dozdvojnó težje, riba se potopi. Ko se mehur znova razširi, je nčinek nasproten in riba se dvigne proti vodni gladini. Ribji mehur je v zvezi s požiralnikom in tako riba zraku in njem regulira.

Harpune na Pacifiku spet žvižgajo

Evropskim lovcem na kite so se letos pridružili tudi japonski, avstralski in ameriški

O lovu na kite smo že nekajkrat pisali. Prav te dni spet žvižgajo v severnem delu Pacifičnega oceana harpune. Pri tem gre pravzaprav za pomanjkanje maščob v Evropi. Modri kit da namreč do 22.000 kg olja. Celo mnogo manjši sivi kit ga da nad 3.000 kg. Na srečo je bil lov na kite ob obalah Amerike dvanajst let prepovedan, sicer bi bili že vse iztrebili. Do l. 1935 je bil lov na kite zelo donosen posel. Takrat so jih lovci treh največjih družb ubili nad 2.000. Že naslednje leto pa je bilo čuti veliko pomanjkanje teh največjih sesalcev. Bila je nevarnost, da bi sploh izumrli. Družbe so spoznale, da lov na kite ni več rentabilen in so-ga malone povsem opustile.

Po vojni je povsod primanjkovalo maščob in tedaj so se spet spomnili na kite. Kalifornijska univerza je ugotovila, da so se med tem tako razmnožili, da bi bil lov nanje spet rentabilen. Ta univerza ima v La Jolli v jugovzhodnem delu Kalifornije globoko v morju posebno opazovalnico, v kateri strokovnjaki z ustreznimi napravami ugotovijo, koliko kitov je v morju. Prej so mimo plavajoče kite kratko in malo štelili in po številu opaženih sklepali, koliko je vseh. Zdaj pa uporabljajo tako imenovani sonar, ki deluje na enakem načelu, kakor je med vojno deloval radar za iskanje letal in podmornic. Sonar oddaja zvočne valove, ki se odbijejo od vseh mimo plavajočih predmetov in pokažejo, kako daleč in kako globoko so v morju. Med vojno so kiti ovirali delovanje radarjev, ker aparat ni mogel pokazati razlike med podmornico in kitom.

L. 1937 kitov skoraj sploh niso opazili v morju, tako malo jih je bilo. Lansko zimo pa so jih s sonarjem našli že nad 500. Iz tega sklepajo, da je v Pacifiku sivih kitov 1.000 do 5.000. In tako se je lov nanje spet začel. Evropskim lovcem so se pridružili tudi avstralski, japonski in ameriški. Največja

ameriška družba za lov na kite je »Maritim Industries«. Njene ladje vozijo ubite kite v tovarno v Fieldes Landingu. Tam kosti in del mesa posuše, zmlejejo v prah in uporabijo za umetna gnojila, drugo pa prodajo za krmiljenje psov in perutnine. V ZDA porabijo samo del kitove masne, med drugim za strojenje nekaterih vrst sušnja, za dodatek k nekaterim kozmetičnim izdelkom ter za mazanje ur, pušk, pisalnih in drugih preciznih strojev. Kitovo olje se namreč ne pokrvari ne v hudem mrazu, ne v vročini.

Večina kitove masti pa gre v Evropo, kjer jo ljudje pojedó. S posebnim postopkom odstranijo njen neprijeten duh in okus. Tako postane važna sestavina margarine; uporabljajo jo pa tudi za izdelovanje mila. Večina evropskih ladij ima lastne »plavajoče tovarne«, tako da jim ni treba vlačiti kitov v domača pristanišča, marveč opravijo vse delo kar na morju. Posebne ladje ostanejo na določenem mestu, da jih lahko dosežejo manjše, na katerih pripeljejo lovci na kite svoj plen. Posadke »plavajoče tovarne« kite takoj razsekajo in predelajo.

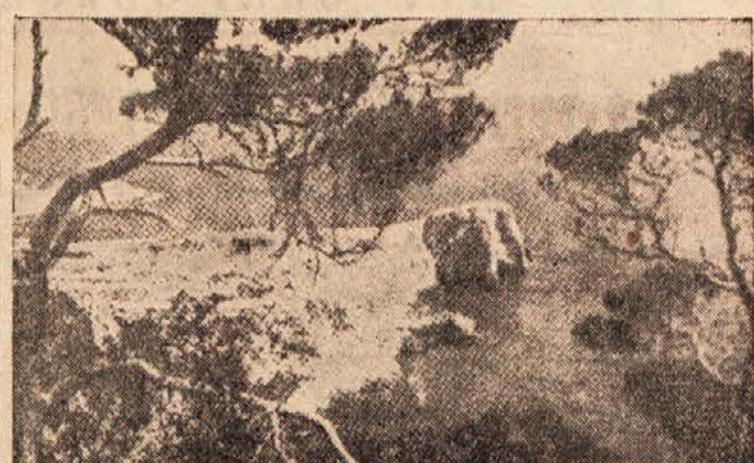
Na oddročju Antarktike je bilo v zadnji sezoni kakih 250

vedno pa ljudi ni primanjkovalo. In v pristanišču Castillio d'Oro so pridno nakladali ladje z zlatom. En sam tak tovor je baje zahteval življenje desetisočev indijanskih delavcev. Cele indijanske naselbine so izumrle, za kar pa se Španci niso zmenili.

Hrepenenje po zlatu jih je zaslepilo, tako da se niso ustavili pred nobeno žrtvijo.

Tzingal je bil eden najbogatejših zlatonosnih rudnikov sveta. In vendar zdaj nihče ne ve za ta kraj. Džungla je prerasila vse sledove; globoki jaški, iz katerih so dvigali zlato zaklade, so izginili. Nekega dne je namreč izbruhnil med Indijanci upor. Z zastrujenimi puščicami in v divjem spopadu so pobili bele stražarje, v katerih so še pred nekaj desetletji videli bogove. Potem pa so začeli jaške zasipati. Poglavarji indijanskih plemen so prisegli, da nihče več ne bo našel zlatonosnega rudnika, ki je zahteval toliko indijanskih življenj. Vsi sledovi zlata naj bi izginili. In res so Indijanci temeljito opravili svoje delo. Džungla pa je tudi opravila svoje. Indijanci so celo vsa pota in steze, držče k rudniku zlata, razkopali in na njih posadili drevesca. Njihovi stražarji so vztrajali na svojih mestih, dokler niso izginili vsi sledovi zlatonosnega rudnika. Vse Špance, kar so jih dosegli, so pobili. Baje nekateri Indijanci še zdaj vedo, kje je bil ta bogati rudnik zlata, nihče pa si skrivnosti ne upa izdati.

Berite in naročajte »Ljudsko pravico-Borbo«!

BISEVO - BISER JADRANA

Po lepoti prekaša slovečo Modro jama na Capriju

Otok Biševo je oddaljen kakih 9 km jugozahodno od Visa; dolg je 4, širok pa 2 km in meri pičlih 7 km². Najvišji vrh na njem je Bela gora, visok 240 m. Za njim se razprostira proti severu rodovitna zemlja, obdana z boroveci in jelkami. Tu uspevajo vinska trta, sadje, mirta in rožmarin. Na otoku je tudi mnogo grmičev zimzelena. Obala je strma in nedostopna. Le na zahodnem delu sta dva zaliva, ki omogočata dostop na otok, in sicer Biševska luka (Porat) in Salbunar. V Potoku tik morja pa izvira studenec.

Svet je zvedel za ta naš otoček leta 1884.

ko je baron Eugen Rancone objavil, da je našel na njem jama, lepo od sloveče Modre jame na italijanskem otoku Capriju. Rancone se je mudil v Komiži na Visu, kjer je zvedel, da je na Biševu več jam. Posrečilo se mu je zlesti skozi prvotno odprtno jama in prišel je do Modre dvorane, katere modrina ga je naravnost očarala. Pozneje je o tej naravni lepoti pisal v mnogih revijah in jama na Biševu so nekaj časa imenovali po njem. Prvi jo je podrobneje opisal Becker v reviji Geografskega društva na Dunaju leta 1885.

Modra jama je dolga 18 m, široka in visoka pa kakih 8 m. V njo lahko človek pride samo, če je morje mirno, in sicer po temnem, ozkem, 12 m dolgim in blizu 2 m visokem rovu. Ta hodnik, po katerem se človek lahko vozi s

čolnom, na prvi pogled ni nič nenavadnega. Človek bi mislil, da se je tu morje zagrizlo v celino. Šele na koncu hodnika, ko zavije proti jugovzhodu,

se odpre velik prostor, krasna modra jama.

Svetloba prihaja od zgoraj skozi podvodno okno in posreduje jami fantastične barve, od temnomodre do srebrenosive in zelene. Nasprotno je v barvah povzročila izredne učinke. Človeku se zdi, da so se stene pogreznele v nekakšen čaroben rdečkasto rumen sijaj, ki se močno razlikuje od modre barve jame. Predmeti, denimo vesla, se leskečejo ko srebro.

Najlepše so barve dopoldne med deveto in enajsto. Prvotno je bila odprtna jama na suhem, pozneje pa se je zaradi pogreznitve obale tudi odprtna pogreznila, tako da je zdaj pod vodo. Potem ko so jama odkrili, so njeno odprtno umetno razširili, da lahko vozijo skozi jama tudi čolni. Strme apnenčaste obale Biševa je morje v tisočletjih z mehaničnim razjedanjem in kemičnim razkrazanjem tako razjedlo, da je nastalo več jam in sotesk. Najdaljša je 150 m dolga Medvjedina, Modra jama pa je najlepša in najnamenitejša.

Mnogi strokovnjaki pravijo, da v marsičem prekaša italijansko na otoku Capriju.

Na to jama smo lahko ponosni, saj je eden izmed biserov našega Jadrana.

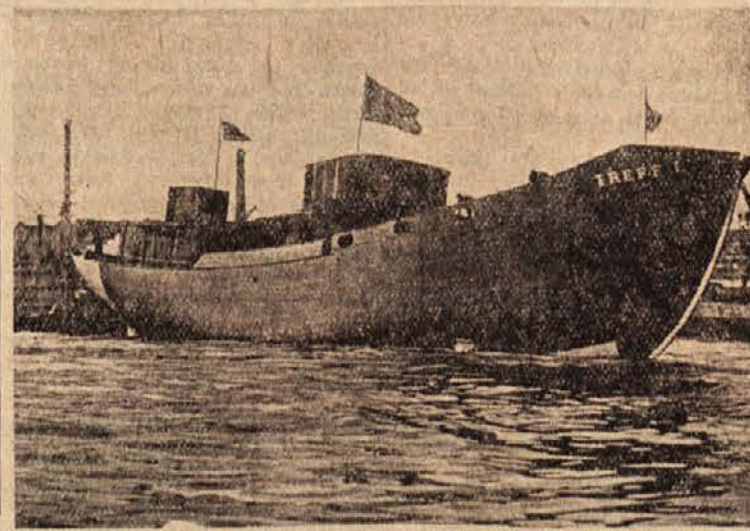
Zaščitno cepljenje v Evropi

V Frankfurtu so se zbrali nedavno zdravniki in znanstveniki iz 22 evropskih dežel na zasedanju evropske sekcije Svetovne zdravstvene organizacije. Obravnavali so predvsem zaščitno cepljenje, da bi proučili najno-

vejše pridobitve na tem področju in ugotovili, katere metode so najboljše za zatiranje otroške paralize, črnih koz, tuberkuloze in ospic. Posebno pozornost so posvetili davici. Predlaskim na Danskem, v severni Irski in na Švedskem na 100.000 prebivalcev ni bilo nobene žrtve davice. V Zahodni Nemčiji pa jih je bilo 0,7, na Nizozemskem 1,7, v Italiji in Avstriji 1,8, na Portugalskem pa 2,4%.

Letala izpodrivajo železnice

V ZDA so lani v prometu med posameznimi zveznimi državami ljudje prvič uporabljali bolj letala kakor vlake. Največ potnikov so seveda prepeljali med posameznimi avtobusi. Na drugem mestu so potniška letala, na tretjem pa železnice. Avtobusne družbe so imele lani 1350 milijonov dolarjev dohodkov, letalske 795, železnice pa 779 milijonov. V ZDA je torej letalski promet že začel prevladovati nad železniškim.

Ladja za lov na kite

TRIJE tovariši

E. M. REMARQUE

BOMAN 36

V naslednjem trenutku je že imela odprta vrata in škleč od navdušenja je že sedela v njem. »To so sedeži! Kolosalno! Kakor klubski naslanjači! To je nekaj drugega kakor Ford!«

»No, pojdiva žel« ji je prigovarjal pači nevoljno.

Lenz me je dregnul pod rebra; posegel naj bi vmes in poskusil obesiti avto peku. Pogledal sem Gottfrieda zviška in molčal. Dregnul me je močneje. Dregnul sem nazaj in mu obrnil hrbet.

S težavo je končno spravil pek svoj črni dragulj iz avtomobila in nekam upognjen in zelo ozlovoljen odšel.

Gledali smo za njima. »Mož naglih odločitev!« sem dejal.

»Popravljen avto — nova žena — vsa čast!«

»Hm,« je menil Köster, »te bo še vesel.«

Komaj sta zavila za vogal, že je bruhnilo iz Gottfrieda. »Kaj si čisto znorel, Robby? Zamuditi takšno priložnost! Saj to je bil naravnost šolski primer, kako je treba stvar zgrabiti!«

»Podoficir Lenz,« sem odgovoril, »zberite kosti, če govorite s predstojnikom! Kaj mislite, da sem bigamist in da bom dvakrat oženil avto?«

Bil je velik trenutek videti Gottfrieda, kako je zazijal in izbulil oči. »Ne brij norca iz svetih stvari!« je zajecjal.

Se zmenil se nisem zanj, marveč sem se obrnil h Köstru.

»Otto, poslovi se od našega Cadillac-otroka! Ni več naš. Odslej bo skrbel za sijaj spodnjih hlač! Upam, da se mu bo pri novem gospodarju dobro godilo. Živel sicer ne bo tako junaško kakor pri nas — zato pa bolj varno.«

In potegnil sem ček iz žepa. Lenzu je kar sapo zaprlo.

»Saj ni mogoče — kaj? Pa ga vendar že ni plačal?« je zajecjal hripavo.

»Kaj ste pa mislili, vi začetnik?« sem opral in mu pomahal s čekom pred nosom. »Uganil!«

»Štiril!« je vzkliknil Lenz z zatisnjenimi očmi.

»Štiri pet sto,« je menil Köster.

»Pet!« je zakričal Jupp od bencinske črpalke.

»Pet in pol!« sem zatulil jaz.

Lenz mi je iztrgal ček iz roke. »Nemogoče! Gotovo nima kritja.«

»Gospod Lenz,« sem dejal dostojanstveno, »ček je tako zanesljiv, kakor ste vi nezanesljivi! Moj prijatelj Blumenthal lahko jamči za dvajsetkratno vsoto. Moj prijatelj, zopomnite si, pri katerem bom jutri večer jedel nadevano šuko. Kar zgledujte se po tem! Skleniti prijateljstvo, dobiti plačilo vnaprej in biti povabljen na večerjo: to se pravi prodati! Tako, zdaj pa lahko govorite, kolikor hočete!«

Gottfried je komaj prišel do sape. Poskusil je še zadnje.

»Moj oglas in amulet!«

Pomolil sem mu kolajno pod nos. »Na, vračam ti tvojo pasjo znamko. Saj sem čisto pozabil, da jo imam.«

»Avto si prodal imenitno, Robby,« je menil Köster. »Hvala

bogu, da smo se tega koleslja iznebili. Denar nam bo prišel presneto prav.«

»Ali bi mi dal petdeset mark predujma?« sem vprašal.

»Sto. Saj si jih zaslužil.«

»Ali ne bi hotel za predujem še mojega sivga plašča?« je vprašal Gottfried s prižmurjenimi očmi.

»Ali ne bi šel v bolnišnico, ti klavirni preradovedni bastard?« sem ga zavrnil z vprašanjem.

»Otroci, za danes bo dovolj!« je predlagal Köster.

»Za en dan smo zaslužili dovolj! Boga človek ne sme izkušati. Odpeljimo se s Karlom in trenirajmo za dirko.«

Jupp je bil že zdavnaj pustil svojo bencinsko črpalke na cedilu. Razburjeno si je brisal roke. »Gospod Köster, če je tako, pa spet jaz prevzamem komando tu za ta čas, kajne?«

»Ne, Jupp,« je dejal Otto smeje, »ti se odpelješ z nami!«

Najprej smo se odpeljali v banko in oddali ček. Lenzu žilica ni dala prej miru, dokler ni vedel, da je vse v redu. Potem pa smo zdrveli po cesti, da so kar iskre letele iz izpuha.

Stal sem pred svojo gospodinjjo. »Kje gori?« je vprašala gospa Zalewska. »Nikjer,« sem odgovoril. »Samo najemnino bi rad plačal.«

Bilo je še tri dni prezgodaj in gospa Zalewska je kar zazijala od presenečenja. »Za temle pa nekaj tiči,« je menila polna suma.

»Prav nič,« sem odgovoril. »Ali bi mi posodili drevi iz svojega salona oba brokatna naslonjača?«

DNEVNE NOVICE

Rezervni oficirji pravne stroke vaših pododborov Zveze rezervnih oficirjev Jugoslavije, Ljubljana-mesto, imajo skupen sestanek 2. aprila ob 17. uri v Domu Armije, soba št. 133. Razgovor bo o organizaciji in programu študija. — Mestni odbor ZHOJ, Ljubljana.

Odbor Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča članstvo, da bosta strokovni sestanek in seminar šele 23. oziroma 24. aprila.

Akademski pevski zbor »Tone Tomšič« pod vodstvom prof. Radvana Gobca bo imel v ponedeljek, 5. aprila ob 20.15 v Veliki filharmonični dvorani v Ljubljani vokalni koncert slovenskih balad. Sodelujejo tudi solisti: Sonja Dražič, Zlata Gašperšič, Andrej Strukelj in Zdravko Kovač, pri klavirju prof. Marijan Lipovšek. — Predprodaja vstopnic za stare in podporni člane v četrtek, 1. aprila ob 15. do 17. ure, za ostale v petek in soboto, 2. in 3. aprila ob 10. do 12. in od 15. do 17. ure pri vratarju Univerze. — Vabljeni!

Tovarna plastičnih mas »JUGOVINIL« Knžel Sućurac obvešča vsa zainteresirana industrijska, obrtna in trgovaška podjetja ter vse posameznike, da naj se v pogledu eventualnih informacij in potreb obratajo direktno na zastopstvo »JUGOVINIL«, Ljubljana, Praška 13. poštni predal 313, telefon 20-322.

Organizacija Zveze borcev »Oskar Kovačič« v Ljubljani priredi dne 3. aprila v Ljudski restavraciji na Miklošičevi cesti 12 veliko ljudsko zabavo s plesom in pestrim sporedom. Na zabavi bo igrala godba Ljudske restavracije, sprejeto bogatstvo sredstva bo celo vrsto folk. Saljiva pošta, humoristični nastopi znanega humorista Jelčiča in tov. Armande in še marsikaj. Posebej pa naj omenimo, da bo to prva taka prireditev, ki jo bodo spretni operaterji filmali. Poleg tega bo najboljši plesni par nagrajen. Vstopnice bodo izbrebane.

Razpis služb

Strojlepiško, stenografa, prevajalca iz srbohrvaščine in arhivirja sprejme večje podjetje v Ljubljani. Plača po dogovoru. Ponudbe pošljite na oglašni oddelček »Ljudske pravice« Borbe pod šifro »Privozrastne modre«. Mesto ekonomista za finančne posle LO razpisuje Ljudski odbor mestne občine v Ravnan na Koroškem. Pogoj: dovršena srednja ekonomska ali nje enaka srednja šola. Plača po uredbi o državnih uslužbenih, Stanovanje je preskrbljeno. Ponudbe z življenjepisom je treba dostaviti Ljudskemu odboru mestne občine Ravne na Koroškem. 1089

ob 23. uri. Postrežba solidna, po zmernih cenah, brez vsakega pribitka. Vstopnice so v predprodaji na razpolago v pisarni Ljudske restavracije, Miklošičeva cesta 12.

Sveže morske ribe danes v ribarnici.

MOTOK — MOTOK — MOTOK je edino zanesljivo sredstvo, ki obvaruje vašo obleko pred molji!

PREDAVANJA

Trgovinska zbornica za Slovenijo in Društvo ekonomistov Ljubljana sporočata, da bo v petek, dne 2. aprila ob 17. uri v sejni dvorani Zbornice, Beethovnova 10/I, predaval tov. Janko Smole, sekretar Odbora za gospodarstvo pri izvršnem svetu FLRJ iz Beograda, o aktualnih gospodarskih problemih in zvezi z novimi predpisi in družbenim planom za leto 1954. — Vabljeni k obilni udeležbi!

Rezervne oficirje s terenov Trnovo, Kolesarja, Mirje in Krakovo obveščamo, da bo v četrtek, dne 1. aprila predavanje za pešadijske rezervne oficirje v prostorih v Karunovi ulici št. 14 (Trnovo) s pričetkom ob 20. Udeležba je obvezna.

V četrtek, dne 1. aprila ob 19.30 bo predaval asistent Nace Voje o »Vlogi hrvatske državnopravne tradicije v političnem življenju Hrvatov v XIX. stoletju iz cikla »Nacionalne zgodovine«. Predavanje bo v prirodoslovni dvorani na Univerzi (vhod iz Gosposke).

V okviru bloške sekcije Prirodoslovnega društva predava dr. Evgen Blemlj o temi: Evolucija in možgani. Predavanje bo v četrtek, 1. aprila ob 18. uri v balkonski dvorani Univerze. Vsi, ki se zanimajo, so vabljeni.

Centralna ljudska univerza začne 9. aprila nov cikel predavanj »Gradbeništvu«. Ciklus predavanj iz gradbeništvu ima nam, v 8 predavanjih seznaniti slušatelje z novim načinom gradnje vseh vrst objektov in zgradb ter z delom vodogradbenega laboratorija in Zavoda za preiskavo gradbenega materiala. Predavanja bodo zelo poljudna in jih pripravljamo z vsem strokovnjakom in tistim, ki se želijo seznaniti z modernim načinom gradnje. Vsa predavanja bodo spremljana s skopičnimi slikami in filmi. Učnina za ves cikel je 79 din. Prijave sprejema Centralna ljudska univerza, Cankarjeva 5, III. nadstropje, do 9. aprila.

Umrli so v Ljubljani

Povše Pepca, zasebnica. Pogreb bo v petek ob 15. uri na Zaloh.

GLEDALIŠKA

DRAMA — LJUBLJANA

Četrtek, 1. aprila ob 20: Huxley: Giocondin nasmeih. — Zaključena predstava za ZSJ.
Petek, 2. aprila ob 20: Tirso de Molina: Don Gil v zelenih hlačah. Izven in za podeželje.
Sobota, 3. aprila ob 20: Salacrou: Tak kakor val. Izven in za podeželje. (Raoula igra Demeter Bltenc.)
Nedelja, 4. aprila ob 20: Huxley: Giocondin nasmeih. Izven in za podeželje.

OPERA

Četrtek, 1. aprila ob 19:30: Baletni večer. Abonma red B.
Petek, 2. aprila ob 19:30: Gluck: Ifigenija na Tavridi. Abonma red Petek popoldanski.
Sobota, 3. aprila ob 19:30: D. Svara: Prešeren (Slovo od mladosti). — Abonma red H.
Nedelja, 4. aprila ob 19:30: Verdi: Traviata. Gostovanje Otte Ondine. Izven in za podeželje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Četrtek, 1. aprila ob 20: Mary Chase: Harvey. Izven.
Petek, 2. aprila ob 20: Irwin Shaw: Pokopljite mrtve. Red Petek. — Vstopnice so tudi v prodaji.
Sobota, 3. aprila ob 20: Vilharjeve šaloigre — Večer v čitalnici. Izven.
Nedelja, 4. aprila ob 20: M. G. Sauvage: Trinajst jih bo. Izven.

Mama: »Tebi pa res mesar da, kar hoče! Saj si prinesla polovico samih kosti!«
Metka: »Mamica, saj ni tako hudo. Mozgove kosti mi je dal, da bo juha boljša!«

Mama: »Kosti je le preveč, kaj bom z njimi?«
Metka: »Saj tudi kuhane kosti plačajo, jih bom pa nesla v tisto skladišče.«

SENTAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom
Petek, 2. aprila ob 20: Kurt Götz: Hiša v Montevideu. Komedijska in satirna delnja. Znižane cene od 30 do 120 dinol.
Sobota, 3. aprila ob 20: Nestroy: Ah ta ljubezen šmentana. Veseloliga z godbo, petjem in plesom.
Nedelja, 4. aprila ob 18: Kurt Götz: Hiša v Montevideu. Popoldanska predstava. Izven. — Ob 20: Nestroy: Ah ta ljubezen šmentana. Veseloliga z godbo, petjem in plesom.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marioneta
Levstikov (Sentakobski) trg
Petek, 2. aprila ob 15:30: Kuret: »Obuti mačke«. Zaključena predstava za Osnovno šolo Moste. — Ob 17: Kuret: »Obuti mačke«. — Ob 20:30: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Za odrasle.
Nedelja, 4. aprila ob 11: Taufer-Novy: »Moja in živali.«

RADIO

DNEVNI SPORED ZA ČETRTEK, Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00
5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes ob 5.45—6.40 Poročila in vremenska napoved — 6.45—5.55 Jutranja telovadba — 6.30—6.35 Radijski koledar in pregled tiska — 7.20—7.25 Za gospodinje — 12.00 Drobne in solistične skladbe — 12.15 Cicibanom — dober dan — 12.30 Opoldanski orkestralni spored — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.45 Iz znanosti in tehnike — 13.55 Za dobro voljo vam bodo peli in igrali priljubljeni solisti, zbori in ansambli — 14.40 Kaj bo danes na sporedu — 14.45 Stare in nove melodije igra na klavir Borut Lesjak — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Lahka orkestralna glasba — 16.00 Radijska univerza — Ing. Aljoša Pelan: Uporaba plastičnih mas v medicini — 16.15 Popoldanski simfonični koncert — L. M. Škerjanec: Koncert za klavir in orkester, Primož Ramovš: Simfonieta — 17.15 Zabavna glasba — 17.45 5. lekcija tečaja francoskega jezika — 18.00 Arje iz znanih oper — 18.30 Družinski pogovori — 18.40 Vedre melodije — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Kulturni pregled: Razgovor s tov. Ivanom Regentom pred kongresom »Svoboda« — 20.15 Iz Korke v Belo krajino (pisani spored slovenskih pesmi) — 21.00 »Nedokončana simfonija« (glasbena oddaja s komentarjem o življenju in delu skladatelja Franca Schuberta) — 22.15—23.00 Plesna glasba — Sodelujoči orkestri Tony Pastor, Walter Fenske, Kurt Weze, Glenn Miller, Ljubljanski plesni sekstet in orkester George Barnes — 23.00—24.00 Oddaja za tužino na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba)

DNEVNI SPOROD ZA PETEK, 5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes ob 5.45—5.55 Jutranja telovadba — 6.30—6.35 Radijski koledar in pregled tiska — 7.20—7.25 Za gospodinje — 12.00 Igra godba na pihala Ljubljanske garnizije pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna — 12.20 Kmetijski navedi — 12.30 Opoldanski koncert — Josef Haydn: Simfonija št. 80, Anton Lajovic: Capriccio — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.45 Za prijetje — 14.05 Od melodije do melodije vmes ob 14.40—14.45 Kaj bo danes na sporedu — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Narodne pesmi poje moški komorni zbor iz Celja pod vodstvom Eгона Kuneja — 15.50 Modni kotiček — 16.00 Zeleli ste — poslušalci! — 17.15 Igor Stravinski: Petruška, Baletna suita — 17.50 Domače aktualnosti — 18.00 V veseljem ritmu — Sodeluje kvartet Frank — 18.25 Jezikovni pogovori — 18.40 Samospeve slovenskih skladateljev poje tenorist Mitja Gregorac, pri klavirju Marijan Vodopivec — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.10 Večerni operni koncert — Ivo Grahor (ob 18-letnici smrti) — 21.20 Nši ansambli v plesnem ritmu — Sodeluje Plesni orkester Radia Ljubljana, trio Boruta Lesjaka, Ljubljanski plesni orkester in Ferry Souvan s svojim kvintetom — 22.15—23.00 Nočni komorni koncert — 23.00—24.00 Oddaja za tužino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Opozarjamo poslušalce radia, da bo jutri, v petek, 2. aprila ob 17.15 oddajala Sendergrad, prenoski nastajah Graz, Salzburg, Wien in Klagenfurt L. M. Škerjanec Koncert za klavir in orkester v izvedbi našega priznanega pianista prof. Antona Trosta z graškim simfoničnim orkestrom, pod vodstvom dirigenta Klara Mizerita.

RADIO KOPER

Četrtek, 1. aprila: 13.45 Lahka in zabavna glasba — 14.30 Vprašanja, ki vas zanimajo — 14.40 Od Triglava do Kolpet: spored slovenskih narodnih — 17.00 Poje komorni zbor Radia Zagreb, p. v. S. Zlatiča — 17.30 Z narodno pesmijo po Bosni — 18.30 Glasbena kronika — 18.40 Zabaval vas bo orkester Radia Ljubljane, p. v. Bojana Adamiča.

Petek, 2. aprila: 11.30 Emisija za djecu — 13.45 Lahka in zabavna glasba — 14.15 Glasba po želja — 14.30 Kulturni razgledi — 17.40 V ritmu srbskih in makedonskih polk — 18.15 Skladbe Scarlattija, Bacha, Chopina in Schuberta, izvaja slepi pianist G. Devetak — 21.00 Slušna igra — 22.00 Skladbe iz znanih operet — 22.30 Lahkih nog naokrog.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA

Četrtek, 1. aprila: lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1.
Petek, 2. aprila: lekarna »Studenti«, Gorkega ul. 18.

KINO

»PARTIZAN«: Ameriški film »Borec«. »POBEZJE«: Indijski film »Aandhyana«.
»STUDENTI«: Ameriški film »Steklena menažerija«.

Petek, 2. aprila:

»PARTIZAN«: Ameriški film »Borec«. »SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE«
Četrtek, 1. aprila ob 19:30: F. Hugh Herbert: Vsakih sto let. Red C.
Petek, 2. aprila: Zaprti.

CELJSKE VESTI

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU

Danes, v četrtek 1. aprila, ob 19.30 bo predaval v predavnicah na inštitutu profesor Mirko Vlod od temi: »Današnji Pariz«. — Predavanje bo spremljano s skopičnimi slikami. Vljudno vabljeni!

VESTI Z JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
Sobota, 3. aprila ob 14.30: Jože Tomazič: Trije bratje. Predstava za okrajne šole.
Nedelja, 4. aprila ob 14.30: Jože Tomazič: Trije bratje. Zadnjič. Zveze z vlaki ugodne.

DROBNI OGLASI

15 STROJNIH KLJUCAVNICARJEV sprejme takoj Mestno strojno podjetje, Ljubljana, Dolenska 76.
6 KOVINOSTRUGARJEV sprejme takoj Mestno strojno podjetje, Ljubljana, Dolenska 76.
NAPRAVO ZA IZDELAVANJE LEDU in električni hladilnik kupimo. Ponudbe na upravo lista pod »LED«. 1076

VODNO GRADBENO PODJETJE — »DRINA« v Malem Zvorniku potrebuje za delo na terenu: 4 gradbene inženirje, 5 gradbenih tehnikov, 2 strojna inženirja 4 strojne tehnike. V poštev pride tudi mlajše moči. Plača po tarifnem pravilniku in terenski dodatek. Stanovanje na gradbišču zagotovljeno. Hrana v menzi in restavraciji. Javite se osebno podjetju Mali Zvornik ali našemu predstavniku v Beogradu, Zmaja od Nočaja 11/III. 10326

PET GOZDARSKIH INŽENIRJEV in več tehnikov, z večletno prakso v gozdarstvu in lovstvu, potrebuje Lovnošunsko gospodarstvo »Košutnjak« Bilje, Baranja. — Plača po tarifnem pravilniku, stanovanje zagotovljeno. Nastop takoj. Prijave z opisom dosedanjega dela in kratkim življenjepisom pošljite na gornji naslov do 15. aprila 1954.

BOLNICAR IN OTROSKA NEGOVALKA — kvalificirana, prevzema za eno- in polsobno stanovanje nego starčka, bolnika ali otroka. Naslov v ogli. odd. lista. 1092

KINO »UNION«

Ameriški barvni film
»Trobente in bobni«
V glavnih vlogah Debra Paget in Clifton Webb.
Tednik
Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.
Predprodaja vstopnic od 12.30 dalje.

KINO »UNION«: Jugoslovanska kinodela predvaja ob 19. in 21. uri: »Romeo in Julija«. — Dne 2. aprila pa predvaja film »Priča o Mini-Verovim«. Predprodaja vstopnic od 11. ure dalje pri Unionski blagajni.

KINO »KOMUNA«: Ameriški film »Njeno življenje«. Tednik. Predstave ob 15., 17., 19 in 21. uri. Predprodaja vstopnic od 10. do 11. ter od 14. ure dalje.

KINO »SLOGA«: Ameriški film »Na nebu ni cesta«. Tednik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. — Ob 19. uri je matineja ameriškega barvnega filma »Trobente in bobni«. Predprodaja vstopnic od 9. do 11. ter od 15. ure dalje.

KINO »SOCA«: Ameriški barvni film »Trobente in bobni«. Tednik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Predprodaja vstopnic od 10. do 11. ter od 15. ure dalje.

KINO »TRIGLAV«: Premiera italijanskega filma »Deletta s španskega trga«. Tednik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO »ŠISKA«: Premiera italijanskega filma »Deletta s španskega trga«. Tednik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

JESENICE — »RADIO«: Ameriški film »Divji sever«. Predstavi ob 19. in 20. uri. — »PLAVZ«: Ameriški film »Hotel Sahara«. Predstava ob 18. uri.

DELOVNA KOLEKTIVA PODJETIJ

Slovenijales in Oprema export

obveščata vse poslovne prijatelje, kupce in dobavitelje, da so se na osnovi sklepov delavskih svetov izvršile naslednje spremembe:

1. Podjetje za izvoz in uvoz OPREMA EXPORT, Ljubljana, je spremenilo svojo poslovno dejavnost in bo od 1. aprila t. l. kot

PODJETJE ZA OSKRBO LESNE INDUSTRIJE

OPREMA SERVIS

nabavljalo investicijsko opremo in reprodukciski material za lesna industrijska podjetja, gozdna gospodarstva, tovarne in obrtne obrate za lesne finalne izdelke. Sedež podjetja ostaja v Ljubljani, Kidričeva ulica 3, telefon 23-092, tekoči račun pri NB 601-T-65.

2. Izvozna dejavnost in trgovina s pohištvo podjetja OPREMA EXPORT se spoji s podjetjem SLOVENIJALES in bodo vsi izvozni posli, kakor tudi nabava in prodaja pohištva s 1. aprilom t. l. prešli v sklop podjetja

SLOVENIJALES

Ljubljana, Titova 1 a

telefon 20-563, tekoči račun pri NB 601-T-67.

DELOVNA KOLEKTIVA PODJETIJ SLOVENIJALES IN OPREMA SERVIS BOSTA Z REORGANIZACIJO ŠE POVEČALA SVOJE Napore ZA DVG IZVOZA IN ZADOVOLJITEV POTREB LESNE INDUSTRIJE TER ZA PRAVILEN RAZVOJ SOCIALISTIČNE TRGOVINE.

NE POZABITE, DA JE

»JUGOSTANDARD« — BEOGRAD

mednarodna poslovna agencija

spremenila svoj dosednji naslov in da posluje v novih prostorih v Cetinjski ulici 9 (vagal Ulice 29. novembra in Cetinjske ulice) Telefon 29-439.

Pri vseh nabavah se obračajte na nas ali na naše poslovalnice v:

BEOGRADU, Balkanska 46, telefon 30-255,
ZAGREBU, Smečičklova 22, telefon 35-404,
NOVEM SADU, Železniška 1, telefon 39-53,
LJUBLJANI, Trubarjeva 26.

Zastopamo znane svetovne tvrdke:

»MIAG« — Braunschweig, Nemčija »ZUCKERMANN« — Dunaj, Avstrija
»PRESTOLD« — Oxford, Anglija »INZADI« — Milano, Italija
»GELOSO« — Milano, Italija »BRUNDLER« — Ebikon-Luzern, Svica

PROIZVODI NAVEDENIH TVRDK SO PRVOVRSTNE KAKOVOSTI IN USTREZAJO V VSAKEM OZIRU.

Izbira je naslednja:

Vsi stroji za obdelavo kovin, kakor: rezkalni stroji, univerzalni brusilni stroji, transformatorji za električno varjenje, elektrode za varjenje za splošno in specialno uporabo, mehanične kovinske žage, škarje za rezanje pločevine itd.

Stroji in instalacije za mlino ter za tovarne mila, olj in prehrabene industrije.

Vsi stabilni in ročni stroji za obdelavo lesa, kakor: krožne in tračne žage, rezkalni stroji, poravnalni stroji, kombinirani stroji, brusilni stroji za les, verižni rezkalni stroji, univerzalni stroji za več operacij itd.

Pisarniški stroji (računski, pisalni in drugi).
Transporterji in transportna sredstva, pnevmatične naprave za iztovarjanje iz skladišč in podobno.

Sprejemniki za radiodifuzijo in elektroakustiko, kakor tudi radijski material.

Naprave za klimatizacijo in za hlajenje.
Instrumenti in deli za kotlarne itd.

NE POZABITE!

Za vse nabave se obračajte na naš novi naslov: »Jugostandard«, Beograd, Cetinjska ulica 9, telefon 29-439, poštni predal 118. POIŠČITE NAS — ZADOVOLJNI BOSTE!

Komisija za razpis mesta direktorja za »Mlinsko podjetje« razpisuje

mesto direktorja

za »Mlinsko podjetje«, Celje.

Pogoja: potrebna strokovna izobrazba v mlinarski stroki in daljša praksa v komercialnih poslih.

Ponudbe pošljite na tajništvo Mestnega ljudskega odbora Celje s priloženim obširnimi življenjepisom, dokazili o šolski (strokovni) kvalifikaciji in dosednji praksi do 15. aprila 1954.

Komisija za razpis mesta direktorja za ekonomijo »Prešnik«, Šmartno v Rožni dolini, razpisuje

mesto direktorja

za ekonomijo »Prešnik«, Šmartno v Rožni dolini.

Pogoj: kmetijski tehnik z nekajletno prakso v kmetijstvu in vrtnarstvu.

Ponudbe je treba poslati na tajništvo Mestnega ljudskega odbora Celje s priloženim obširnimi življenjepisom, dokazi o strokovni izobrazbi in dosednji praksi do 15. aprila 1954.

TOVARNA AVTOMOBILOV — MARIBOR

potrebuje za takojšen nastop

10 strojnih inženirjev

ter kvalificirane oziroma polkvalificirane delavce s primerno prakso naslednjih poklicev:

strugarje, rezkarje, kovinofinobrusače, ostrilce orodja, avtokleparje in avtoličarje.

Pismene ponudbe pošljite Tovarni avtomobilov, Maribor, personalni oddelek.

DEKANAT TEHNIČNE FAKULTETE V SARAJEVU

razpisuje splošni jugoslovanski

anoninini natečaj

za izdelavo idejnih načrtov za nova poslopja tehnične fakultete v Sarajevu

NAGRADE: prva nagrada 450.000 din,
druga nagrada 350.000 din,
tretja nagrada 280.000 din,
četrti nagrada 230.000 din,
peti nagrada 170.000 din,
šesta nagrada 120.000 din.

Rok za izročitev del je do 24. julija 1954 do 18. ure. Pogoj natečaja s potrebnimi podatki se lahko dobe pri Dekanatu Tehnične fakultete v Sarajevu, Vase Miskina ulica 11, proti kavciji 1000 din, ki bo vrnjena vsem udeležencem natečaja, ki bodo izročili dela.

Iz Dekanata Tehnične fakultete v Sarajevu.

IZ NAŠIH KRAJEV

V novomeškem okraju je socialno zavarovanih 56.000 prebivalcev

Uspešno delovanje okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje v letu 1953 — Lani 10.700.000 dinarjev prebitka, letos pa kaže proračun približno 7 milijonov dinarjev primanjkljaja

V ponedeljek je bila v Novem mestu redna trimesečna skupščina okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje, na kateri so delegati pregledali poslovanje in zaključni račun zavoda za leto 1953. Živahno sodelovanje delegatov je tudi tokrat dokazalo, da razumejo pomen pravičnega gospodarjenja s sredstvi socialnega zavarovanja. Zavod je lani dobro gospodaril; prebitek v poslovanju znaša 10.700.000 din, razen tega pa je v novomeškem okraju izredno nizko število pritožb, kar kaže, da so zavarovanci za delom zavoda zadovoljni. 50 odstotkov prebitka so sklenili vložiti v rezervni sklad, 25 odstotkov prebitka pa bodo porabili za opremo ambulant v Novem mestu in Skočjanah ter za izpopolnitev instrumentarija v ostalih ambulanzah, 15 odstotkov pa so namenili v poseben sklad za socialno varstvo. Iz tega sklada bo zavod pomagal z izrednimi podporami tistim zavarovancem, katerih družine so zaradi posebnih šibkih socialnih razmer v bolniški najbolj prizadete. 10 odstotkov prebitka so namenili za nepredvidene posebne izdatke.

opuščajo pridelovanje zelenjavi, kar gre na drugi strani v škodo skupnosti in zdravja otrok. — Vseh upokojevcev v okraju je 1899, invalidskih upravičencev pa nekaj nad 2000.

Izdatki za pokojnine, invalidnine in pomoč vdovam ter žrtvam fašističnega terorja so veliki; prav zato pa je še bolj kot doslej potrebna pomoč predvsem množičnih organizacij in občin, da pomagajo zavodu pri ugotavljanju, kdo te pomoči ne potrebuje oz. jo prejema neupravičeno. Značilno je, da soc. zavarovanci na podeželju ostro obsojajo izkoriščevalce, ki so doslej prejeli ponekod izdatna sredstva iz soc. sredstev, čeprav da njih nimajo nobene pravice. Za leto 1954 predvideva proračun dohodkov in izdatkov zavoda v okraju pribl. 7 milijonov din primanjkljaja zaradi povečanih izdatkov za soc. skrbstvo in zdravstvo v okraju. Ta sredstva bo treba ustvariti predvsem s še boljšim gospodarjenjem pri za-

vodu, pa tudi iz drugih virov.

Doseči bo treba tudi boljše sorazmerje pri klimatskem zdravljenju zavarovancev. V okraju je n. pr. zaposlenih 6135 delavcev in 650 nameščencev, na klimatsko zdravljenje pa je bilo lani poslanih 0,6 % delavcev in 5 % uslužbencev. Sindikalne podružnice so se doslej premalo zanimale tudi za to važno vprašanje. Vprašanje je nadalje, ali so zares bolni vsi, ki dobe nekajdnevni bolniški dopust. V novomeškem okraju sta tudi po lanski statistiki še vedno najbolj »nezdruva meseca« maj in september! Ob oranju, setvi, žetvi in jesenskem pospravljanju pridelkov vsako leto naraste število »obolelih« delavcev, sindikalne podružnice pa doslej tu niso storile svoje dolžnosti. Marsikje vidijo delavci v soc. zavarovanju še vedno samo ustanovo, ki je dolžna plačevati bolniške dajatve in pokojnine — ne vedo pa, da so solastniki sredstev soc. zavarovanja, s katerimi moramo kar najskrbneje gospodariti.

Na skupščini sta zastopnika republiškega Zavoda za soc. zavarovanje izrekla novomeškemu zavodu priznanje za doslej opravljeno delo.

Jabolka so šla dobro v denar. Cevprav je že pomlad, je trg še vedno založen z njimi

Sindikalne podružnice kmetijskih delavcev ne poznajo razmer na terenu

V nedeljo so v Mariboru na letni skupščini okrajnega odbora sindikata kmetijskih in gozdnih delavcev in nam. iz Maribora in okolice ugotovili, da med sindikal. podružnicami kmetijskih gospodarstev ter občinskimi ljudskimi odbori in političnimi organizacijami ni dovolj povezave. Tudi okrajni sindikalni svet je premalo pozna razmera na terenu. Dosedajni okrajni sindikalni svet je obsegal 50 sindikalnih podružnic z nad 3 tisoč člani. Zaradi oddaljenosti ni bilo povezave zlasti s podružnicami na podeželju slovenjegrškega okraja. Zato so predlagali, naj bi podružnice v tem okraju vzpostavile svoj okrajni sindikalni odbor.

Zastopniki gozdnih in kmetijskih delavcev so poudarili, da je med najpomembnejšimi vprašanji njihovih sindikalnih podružnic vprašanje kvalifikacije gozdnih in kmetijskih delavcev, ki so mojstri svoje stroke, vendar kot nekvalificirani prejemajo vsaj enkratni plače. Predlagali so, naj bi sindikat in sodelovanju z ljudsko skupščino primerno rešili to perečo vprašanje.

V mariborski okolici čakajo sindikalne podružnice kmetijskih delavcev precejšnje naloge pri vzgoji kolektivno novoustanovljenih kmetijskih gospodarstev, začele primerno reševati. Še vedno ni v okraju namignega pregleda nad zaposlitvijo bivših vinčarjev. Kot sindikalne podružnice, tako tudi okrajni sindikalni odbor ne pozna dovolj tekočih vprašanj na terenu. Saj se je tako močno zgodilo, da delavci državnega gospodarstva Lenart v Slovenskih goricah več mesecev niso prejeli plač in vendar ni nihče ničesar ukrenil ter je Okrajni ljudski odbor zvedel za to šele tedaj, ko je sam sklical sestanek delavcev posestva. V Zg. Savinjski se mudi okr. komisija, ki raziskuje možnosti zaposlitve vinčarjev, sindikalna podružnica novega posestva pa življenja in težav vinčarjev še ne pozna.

Premalo so posepevale sindikalne podružnice tudi zanimajo za povečanje proizvodnje, varovanja strojev in drugih naprav, za resnično delavsko samoupravljanje ter za splošno vzgojo svojih članov. Mladino je strokovno izobraževalo predvsem posestvo v Mariboru, vendar so razo-

Ali je podaljšanje delovnega časa upravičeno?

Na kranjski okrajni gospodarski svet prihaja vedno več prošelj za podaljšanje delovnega časa, hkrati pa narašča število nezaposlene delovne sile

V zadnjem času prejema okrajni gospodarski svet v Kranju vedno več prošelj za podaljšanje delovnega časa v podjetjih, ki imajo visoke produkcijske naloge, hkrati pa premajhno število delavcev. Okrajni gospodarski svet proučuje prošnje in v vsako podjetje pošlje komisijo, da prouči upravičenost zahtev. Nočemo trditi, da ta ali ona prošnja iz izrednih okoliščin ni upravičena, res pa je, da v marsikaterem podjetju tu močno grešijo in kažejo grobo brezperspektivnost, ki gre na račun dviganja strokovnih kadrov, hkrati pa brez

zvzoka ustvarja nezaposlenost. Tak je primer kmetijske zadruge Češnjica, ki ima v sklopu svojih podjetij tudi sodarsko delavnico za izdelavo embalažnih sodov. V tem obratu dela 40 sodarjev, 12 polkvalificiranih in 1 nekvalificiran delavec. Zraven tega imajo še dva vajenca. Njihova kapaciteta znaša 30 tisoč hl sodov letno, potrebe po naročilih pa gredo zaradi dobre kakovosti izdelka na 70 tisoč hl letno. Zato je KZ Češnjica zaposlila gospodarski svet okraja za odobritev podaljšanja delovnega časa na 10 do 11 ur dnevno. Komisija, ki jo je imenoval gospodarski svet, da stvar razišče, je ugotovila, da je zadržna slabo skrbela za vzgojo novih delavcev, saj je bilo v 1951. letu v obratu 61 sodarjev, pozneje pa se je število zniževalo. Dalje je komisija ugotovila, da obrat še zdaj ni uvidel potrebe po povečanju delovne sile. Uvesti bi namreč bilo potrebno delo po fazah, ker za večino posameznih faz ni potrebna nobena kvalifikacija. Da bi zadovoljili trg, bi bilo potrebno povečati število delavcev na 90, kar bi znatno zmanjšalo nezaposlenost v tem delu selške doline. To velja še posebej za mladino, ki išče za poselitve. Komisija je v tem primeru predlagala gospodarskemu svetu, da odobri tromesečno podaljšanje delovnega časa, vendar mora v tem času KZ uvesti v obrat potrebno število novih delavcev.

V Sentvidu bodo obnovili sadovnjake

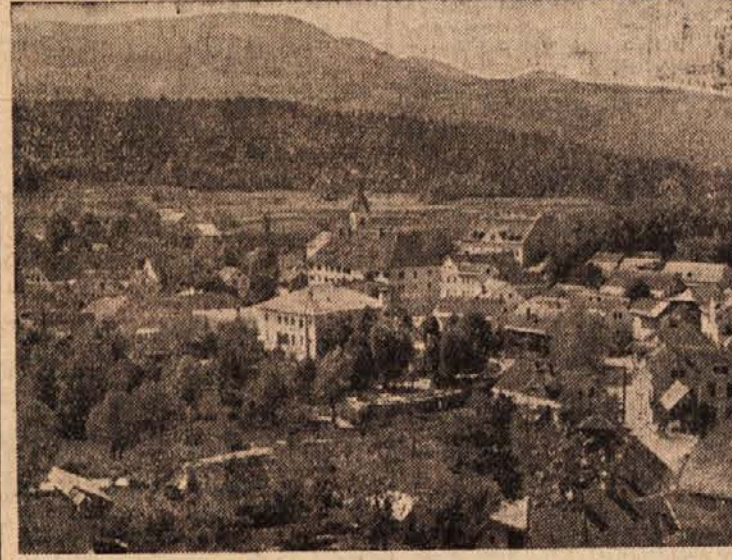
V Sentvidu in okolici je precej sadovnjakov, ki pa so že zelo stari in mnoga drevesa že zdavnaj ne spadajo več v sadovnjak. Suhe veje, vpadle rogovi, goste krone itd. so največja vaba in leglo kaparja. Zato bo mudi, da se taka drevesa izločijo iz sadovnjakov in da se leta pomladijo. Mnogi sadjarji so že lani pomladilo in jeseni posadili mnogo mladih in ga sadnega drevoja. Tudi letos je mnogo sadjarjev naročilo mlada sadna drevesa, ki jih sedaj sedajo. Zdi se, da bomo v nekaj letih obnovili mnoge stare in zanemarjene sadovnjake.

Tudi misel škropljenja je že prodrla med mnoge naše ljudi. Mnogi sami škropijo, največ dela pa ima prav sedaj potujoča škropilna skupina Kmetijska zadruge, ki s motorno škropilnico škropi na številnih in okoljskih sadovnjakih. Imajo ogromno naročil, tako da vsega ne zmorejo, vzilo deesturnemu delu dnevno. Rumeni možje, tako jih nazivajo, hodijo od hiše do hiše, motorika brni in seje rumeno smrt najhujšemu škodljivcu naših sadovnjakov — ameriškomu kaparju.

Bombažna tkalnica v Vižmarjih ima nov delavski svet

V Bombažni tkalnici v Vižmarjih je delovni kolektiv me prvega izvolil delavski svet. Končno priprave za volitve so potekale v popolnem redu, tako da se je ves delovni kolektiv strinjal s kandidati. Za volitve so se dobro in lepo pripravili. Delavci in delavke so volili z zavestjo, da volijo sebi delavski svet, ki bo vodil podjetje k nadaljnjim uspehom. Da so izbrali najboljšo ljudjo priča dejstvo, da je v novem delavskem svetu kar osem bivših borev, med njimi tudi večje število žensk, predvsem pa delavke, ki so se odlikovale pri delu.

Delavski svet je pred velikimi nalogami, zlasti bo treba povečati proizvodnjo, izboljšati kvaliteto, ker je za izdelke veliko povpraševanje v inozemstvu. Upamo, da bo delavski svet, ki mu je delovni kolektiv zaupal upravo podjetja, to in še druge številne naloge v redu izvršil.

Pogled na Dolenske Toplice

Petdesetletnica ustanovitve „Bralnega in pevskega društva v Dolenjskih Toplicah,“

Člani KUD »Maks Henigman« v Dolenjskih Toplicah so na zadnjem občnem zboru sklenili, da bo delovno leto 1954/55 jubilejno leto, ker poteka sedaj 50 let, kar so Topličani ustanovili »Bralno in pevsko društvo Toplice«. Komaj so društvo ustanovili, so že pričele padati nanj in na ustanovitelje ostre puščice. Nekateri člani so zaradi ljubelega miru odstopili, mladina pa je vztrajala, čisto celo proti volji staršev.

Položaj društva se je leto za letom boljšal, kulturno in izobraževalno delo je rodilo lepe uspehe. Vanj se je vključevalo vedno več ljudi, ki so se otresli farovski vpliva, in podpirali napredno društvo. Dol. Toplice so tako postajale nepremagljiva napredna trdnjava, ki se je upirala vsem vplivom in napadom v stari Jugoslaviji.

Svoje napredno stališče so pokazali Dol. Toplice zlasti med NOB, ko so s odprtimi rokami sprejeli partizanske bore.

V jubilejnem letu bo KUD pomnožil knjižnico, dokupil glasbila za tamburški zbor, ter priredil več kulturnih prireditev. Ob drugem praznovanju občinskega praznika — 27. maja t. l. pa bo uprizoril »Rokovnjače«.

Na novem odru združnega doma v Mirni peči že igrajo

Veletna želja članov kulturno-umetniškega društva Katja Rupena v Mirni peči se je v tem mesecu uresničila: 16. marca so ob letošnjem prazniku občinskega praznika pripravili v novi dvorani združnega doma Dvorana je ena izmed največjih na Dolenjskem; treba jo bo sicer dokončno še opremiti, za prireditve pa je že primerna. Tečajniki zimske kmetijsko-gospodarske šole so pred 14 dnevi zaigrali Borove »Raztrganec«, v soboto in nedeljo pa bodo igrali mladinci zaigrali »Zupanovo Mloko«. S šestim dobikom dveh predstav bi se radi udeležili letošnjega mladinskega festivala v Kopru.

Na nedavnem občnem zboru KUD so Mirnopčanji pokazali malo zanimanja za trud in prizadevanje članov društva, ki so v dramskem, pevskem, folklornem, recitacijskem in šahovskem odseku pokazali precej dobre volje, da nudijo prebivalcem kulturno zabavo in vzgajajo svoje člane. Posebno delaven je bil leos dramski odsek: v treh skupinah

Iz Novega mesta

Zanimanje za knjige Prešernove družbe je letos precejšnje; marsikdo si jih želi zagotoviti s predplačilom naročnine. Do 20. marca se je prijavovalo za letošnje izdaje Prešernove družbe v Novem mestu že nad 500 članov. Kakor lani je tudi letos med najdelavnejšimi poverjeniki Ivan Kobče iz Lrče vasi; precej novih naročnikov se je prijavovalo v knjižnici na Glavnem trgu, pri zastopniku v tovarni lesnih izdelkov in še nekaterih delovnih kolektivih. Ustanovili so v znesku 25.000 din je ta mesec podpisal tudi OLO Novo mesto; prijavilo se je tudi več novih podpornih članov.

V ponedeljek zjutraj so na štirih obratih Lesno-industrijskega podjetja Novo mesto volili nove delavski svet: v Novem mestu, Avtoparku in Straži, žagi v Soteski ter lesnem obratu v Straži. Do 7. ure zjutraj so volitve s stoodstotno udeležbo povsod zaključili; na volišča so prišli tudi tisti delavci, ki so doma na bolniških dopustih. Volišča so bila povsod lepo okrašana, najlepše na Avtoparku in Straži. Delavci in nameščenci LIP so znova dokazali svojo delavsko zavest z odlično udeležbo na volitvah in izbiro najboljših v delavski svet.

V vsako hišo knjige Prešernove družbe

ima 130 članov, mladih in starih šahistov pa je v Mirni peči kar 85. Na raznih proslavah so dobro udeleževali ženski in pionirski pevski zbor. Pri vsem kulturno-prosvetnem delu organizacije v Mirni peči, pa tudi kmetijska zadruga s svojim kulturnim skladom in občina bodo morali dajati poskrbeti, da bo združeni doma čimprej dograjeni, prizadevanju domaćemu društvu pa bodo prav tako morali več pomagati, kot so mu doslej.

Otrok mu je omahnil s kolesa in utonil v Savi

Dne 28. t. m. se je vračal Valant iz Sevnice a svojo ženo in otrokom domov. Z njimi je bil tudi Franc Mlakar, ki je na prtljajnik svojega kolesa posadil 3-letnega Bojana Valanta. Ko so šli čez ledeni most v Sevnici, je Bojan omahnil a kolesa in padel v Savo. Most je slabo zavarovan, nima niti ograje. Otroka so potegnili mrtvega iz vode 2 km niže od mostu. Protij Mlakarju je uveden kazenski postopek. Dogodek pa naj bo v svarilo vsem, ki vozijo otroke na kolesih.

Antena ga je usmrtila
V vasi Cigelnica pri Naklem v kranjskem okraju je padla radijska antena na električno napeljavno visoke napetosti. Anteno je podrl veter in je zaradi tega prišlo do kratkega stika. Zica antene je oplazila 43-letnega Franca Erbenjaka, mizarkega pomočnika. 4 ure po udaru je umrl.

Pijanosti sta se zadušila v občestnem jarku
Dne 28. t. m. ob 7. uri zjutraj so našli v občestnem jarku ob poti, ki vodi v Zetale, okraj Ptuj, mrtvega J. K., starega 60 let iz Ormožja. K. se je napil žganja na poti domov pa je padel v občestni jarek, poln blata in se je zadušil.

Pred gostilno »Metko« v Trbovljah, so našli 29. t. m. moško truplo. Ugotovili so, da je sedemdesetletni F. V., upokojen rудар, stanujoč v Katarini. F. je popival v gostilni do 17.30 ure, domov grede pa je padel v jarek poln vode in utonil.

V zadrugu so vlomili
V noči od 29. na 30. t. m. so neznan storilec vlomil v KZ Stogovci v ljutomerskem okraju. Vlomilci so prekopal zid pod oknom trgovine

Partizanske sirote - skrb Zveze borev

Letošnji občni zbori Zveze borev v Škofji Loki so bili precej boljše ko minula leta. Na njih so govorili med drugim o otrokih padlih borev, o zaposlitvi borev, o zbiranju zgodovinskih dokumentov iz NOB, o graditvi doma Zveze borev in drugo. Posamezne organizacije Zveze borev so sklenile, da bodo skušale pomagati otrokom padlih borev pri nadaljnem šolanju, bodisi v obrti ali na raznih šolah.

Dom Zveze borev je zgrajen v suvem stanju. Lani ni bilo sredstev, da bi določeno nadležoval, letos pa so dobili v ta namen nekaj denarja od občinske LO, člani organizacije pa bodo pomagali s prostovoljnimi delom. Do 18. decembra bo dom končan. V njem bo tudi poseben prostor za muzej narodne osvoboditve. Pred

V Mariboru so sprejeli odlok o najemninah

Na seji obeh zborov MLO Maribor so sprejeli odlok o najemninah in sklepanju najemnih pogodb za stanovanjske prostore. Stanovanja bodo po tem odloku plačali v I. kategoriji 30 din za m², v II. 25, v III. 21, v IV. 19, v V. 16, v VI. 14, v VII. 13, v VIII. 12, v IX. 10 in v X. kategoriji 7 din za m². Na zasedanju so tudi pooblastili republiškega ljudskega poslanca Vladka Majhna, da obvesti odbor za kulturo in prosveto Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS o protestu odborških komisij MLO na očitke tov. Skrjanca in Vodučka v Republiški skupščini o odnosu MLO Maribor do kulturnih ustanov.

Iz Škofje Loke

V nedeljo je bil v Škofji Loki ustanovni občni zbor društva tabornikov. Novoustanovljenemu društvu, ki nosi naziv »Svobodni Kamnitnik«, je predsednik gim. zavetelj tovariš Demšar. Največ zanimanja za taborenje je med dijaki, ki so z veseljem sprejeli v dar leseno kočico, ki jim jo je v imenu SZDL poklonil njen predsednik tovariš Milan Cirk. V taborenje bo novoustanovljeno društvo pritrignilo tudi pionirje in vajeniško mladino. Zanimanje za taborenje je tudi med starejšimi. Društvo bo oskrbovalo potrebe šolote, da bo razmah taborenja čim večji.

Zveza vojaških vojnih invalidov v Škofji Loki je imela svoj letni občni zbor v nedeljo. Po podanih poročilih funkcionarjev se je razvila živahna razprava o perečih problemih invalidov, o sodelovanju a kulturnimi in drugimi organizacijami, o ideološki izobrazbi invalidov itd. Važni so tudi sklepi o povečanju skrbi za vojne sirote padlih borev, o pomoči pri šolanju, o skrbi, da bodo po dokončanem šolanju sprejeti v pouk itd. Vojne sirote morajo spoznati, da niso osamljene in da se zanje skrbi, da postanejo nekdo koristni člani dološke družbe.

POPRAVEK

Dne 8. marca t. l. smo na 8. strani našega časnika priobčili članek »Proti izkoriščanju in razmetavanju fonda za socialno zavarovanje«. V zadnji koloni tega članka popravljamo 9 vrstico, in sicer se mora glagoli, da se bolezenski izostanki v podjetju »Iskra« gibljejo od 3,8 do 4 odstotkov, ne pa 8 odstotkov, kakor je bilo napačno v članku navedeno.

Iz krojaške zadruge so pokradli obleke

V noči od 26. na 29. marec so neznan storilec vlomil v krojaško delavnico v Sežani. V poslopje so vlomili tako, da so zdrobili steklo, nato pa z nožem izrezali leseno oknico ter nato skozi odprto okno odpanhili. Iz delavnice so odnesli več kompletov »kamgarnastih« oblek in ženskih plaščev. Škoda znaša približno 300 tisoč dinarjev. Storitelj so odnesli samo izgotovljeno obleko in se blaga, ki je bilo pripravljeno za izdelovanje oblek, niso doteknili.

Brez dovoljenja je hodil preč meje

Obmejni organi so minul ponedeljek prišli pri Mirnu 53-letnega Antona Fernetiča iz Vrtoč pri Mirnu, ko je poskušal pobeigniti v Italijo. Pri njem so našli 11 kilogramov težko šunko. Pri zaslišanju je trjavil, da je hotel šunko odnesti bratu, ki živi onstran meje. Kasneje so ugotovili, da je Fernetič že prejšnjič v Italijo prekorachil mejo in nosil v Italijo razna živila in stvari, ki jih tam zamenjava za druga stvari, ki jih je doma drago prodajal.

Obratna nezdoga

29. marca se je v kovaški delavnici Andreja Bukovnika v Tupaljšah pripetila huda obratna nezdoga. Ko je uporabljal brusilni kamen, je le-tega nenadoma razneslo. Del kamna je zadel v glavo Andreja Bukovnika in ga je ponovno udaril. Neznane se je pripetila zaradi tega, ker brusilni kamen ni bil zavarovan s ščitnikom.